W dzisiejszym numerze zamieszczamy tekst **Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej**

PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

GŁOS ROBOTNICZY

ORGAN KW I KŁ POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

NR 175 — ROK VIII   ŁÓDŹ, ŚRODA, 23 LIPCA 1952 ROKU   CENA 10 GR.

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uchwalona przez Sejm Ustawodawczy RP

Na historyczne posiedzenie w dniu 22 lipca przybył witany owacyjnie Prezydent RP Bolesław Bierut

W dniu 22 bm., na historycznym 107 posiedzeniu Sejmu Ustawodawczego R. P. — Izba uchwaliła kwalifikowaną większością, jednomyślnie Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Na uroczyste posiedzenie przybył Prezydent R.P. przewodniczący Komisji Konstytucyjnej — Bolesław Bierut.

Na posiedzeniu obecny był rząd z premierem Józefem Cyrankiewiczem na czele. W obradach uczestniczyli również członkowie Komisji Konstytucyjnej. W loży dyplomatycznej obecni byli członkowie korpusu dyplomatycznego. Galeria dla publiczności i loża prasowa wypełnione były po brzegi.

Gdy na salę obrad wchodzi Prezydent R.P. przewodniczący Komisji Konstytucyjnej — Bolesław Bierut — w towarzystwie premiera Józefa Cyrankiewicza i wicemarszałków Sejmu Wacława Barcikowskiego, Romana Zambrowskiego oraz Stanisława Szwalbego — wszyscy wstają, witając Prezydenta R.P. długotrwałymi hucznymi oklaskami.

Marszałek Kowalski wznawia 107 posiedzenie Sejmu. Na słowa marszałka: „witam serdecznie przybyłego na dzisiejsze obrady Prezydenta Rzeczypospolitej, przewodniczącego Komisji Konstytucyjnej, obywatela Bolesława Bieruta" — posłowie odpowiadają znów długotrwałą serdeczną owacją na cześć twórcy Konstytucji.

Marszałek udziela kolejno głosu przedstawicielom klubów poselskich: Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego — pos. Ozga-Michalskiemu, Katolicko-Społecznego Klubu Poselskiego — pos. Frankowskiemu, Stronnictwa Demokratycznego — pos. Rabanowskiemu i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej — pos. Ochabowi.

Po złożeniu oświadczeń przez przedstawicieli klubów poselskich Izba przystępuje do głosowania nad projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Marszałek Kowalski oświadcza, że projekt Konstytucji będzie głosowany łącznie z poprawką zgłoszoną w dniu wczorajszym w imieniu wszystkich klubów poselskich przez posła Lange. Do uchwalenia Konstytucji wymagana jest większość 2-3 ustawowej liczby posłów.

Następuje uroczysty moment głosowania. Sekretarze obliczają głosy.

Gdy marszałek Kowalski stwierdza, że:

za projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej głosowało 366 posłów – tj. wszyscy obecni na posiedzeniu — i że w ten sposób Konstytucja została uchwalona kwalifikowaną większością, jednomyślnie —

zrywa się spontaniczna manifestacja. Posłowie wstają. Długo rozbrzmiewają huczne oklaski. Z ław poselskich padają okrzyki: Niech żyje Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej! Wielki Budowniczy Prezydent Rzeczypospolitej Bolesław Bierut — niech nam żyje". Izba skanduje: „Bierut", „Bierut", „Bierut".

Następnie Sejm ustawodawczy uchwalił Ustawę Konstytucyjną — przepisy wprowadzające Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Również i ta ustawa uchwalona została kwalifikowaną większością, jednomyślnie.

Na tym porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany.

Posłowie hucznymi oklaskami żegnają opuszczającego lożę Prezydenta Rzeczypospolitej.

O terminie następnego posiedzenia nastąpią oddzielne zawiadomienia.

Młodzież polska ślubuje Ojczyźnie

WARSZAWA (PAP). — W dniu Święta Odrodzenia, w historycznym dniu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, 200 tys. uczestników Zlotu Młodych Przodowników - Budowniczych Polski Ludowej, zebranych w bohaterskiej Warszawie, złożyło w imieniu młodzieży polskiej uroczyste ślubowanie swej Ludowej Ojczyźnie.

O godzinie 10 dźwięki orkiestr i pieśni przerywa potężny okrzyk: „Bierut niech żyje". Orkiestra gra hymn narodowy. Przybywa Prezydent Bolesław Bierut.

Obok Prezydenta na trybunie zajmują miejsca członkowie Biura Politycznego KC PZPR, marszałek Sejmu Ustawodawczego W. Kowalski, członkowie Rady Państwa, członkowie Rządu z premierem J. Cyrankiewiczem na czele, przedstawiciele prezydium Zarządu Głównego ZMP, przedstawiciele Wojska Polskiego, przedstawiciele władz naczelnych stronnictw politycznych, przedstawiciele prezydiów klubów poselskich. Obecni są również kierownicy delegacji zagranicznych — wśród nich: sekretarz Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej Fr. Moranino, sekretarz KC Komsomołu — W. Jurkowski oraz przedstawiciele Międzynarodowego Związku Studentów: Petro Georghe i Gadireddi Jagannatha - Reddi.

Tysiące roziskrzonych oczu, płonących entuzjazmem twarzy zwróconych jest na Prezydenta przemawiającego do zebranych.

Rozlegają się dźwięki granego na trąbkach hejnału.

Na mównicy staje przewodniczący Zarządu Głównego Związku Młodzieży Polskiej — Władysław Matwin i podnosi rękę do ślubowania. Las rąk wyrasta nad głowami manifestantów. Młodzież polska ślubuje Ojczyźnie!

Ślubujemy Tobie, Ojczyzno,
na chwałą okryte sztandary,
na testament wielkich patriotów i rewolucjonistów:
Tadeusza Kościuszki,
Adama Mickiewicza,
Ludwika Waryńskiego,
Marcelego Nowotki,
Feliksa Dzierżyńskiego,
Karola Świerczewskiego,
na krew ojców i braci naszych,
poległych w walce o wolność i socjalizm,
na Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
która spełnia marzenia minionych pokoleń -

Ślubujemy Tobie, Ojczyzno,
my — synowie i córki ludu pracującego,
młodzi przodownicy pracy i nauki,
młodzi robotnicy, chłopi i żołnierze,
umacniać władzę robotników i chłopów,
walczyć z ciemnotą, zacofaniem i przesądami,
pomnażać bogactwa narodu
pracą i nauką,
walczyć w pierwszych szeregach
o wykonanie Planu 6-letniego,
o rozwój nauki i wzrost kultury narodowej,
o zwycięskie zbudowanie socjalizmu.

Ślubujemy Tobie, Ojczyzno,
oddać wszystkie siły
świętej sprawie obrony pokoju
przed amerykańskimi i hitlerowskimi
podpalaczami i ludobójcami;
strzec niezłomnie granic Twoich
na Bałtyku, Odrze i Nysie,
umacniać naszą niepodległość i węzły braterstwa
z obrońcami pokoju na całym świecie,
rozwijać wieczystą przyjaźń
z potężnym krajem radzieckim —
ojczyzną Lenina i Stalina.
Będziemy czujni i nieprzejednani
wobec wrogów ludu i obcych najmitów,
wobec zdrajców narodu i szkodników,
będziemy wiernie strzegli
mienia i dobra narodowego.

Ślubujemy wypełniać wskazania
naszego nauczyciela,
budowniczego Polski Ludowej —
ukochanego towarzysza Bolesława Bieruta,
ofiarnie służyć sprawie
rozkwitu i świetności
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Wielka manifestacja ludu stolicy przed gmachem Sejmu

Z najwyższą uwagą śledził 4-dniowe obrady historycznego posiedzenia Sejmu Ustawodawczego cały naród polski, który w ogólnonarodowej dyskusji wyraził gorące, pełne poparcie dla nowej Konstytucji — Wielkiej Karty ludu pracującego miast i wsi.

Podniosły, radosny i uroczysty nastrój, w jakim nad projektem Konstytucji obradowali posłowie —. przedstawiciele klasy robotniczej, chłopstwa i inteligencji pracującej — promieniował z sali sejmowej na cały kraj, wzbudził serdeczny oddźwięk w sercach wszystkich uczciwych Polaków.

Pełnym wymowy wyrazem gorącego zainteresowania narodu tym historycznym posiedzeniem Sejmu, a jednocześnie wyrazem współuczestniczenia mas pracujących w tworzeniu Konstytucji było wielkie zgromadzenie ludności Warszawy przed gmachem Sejmu rankiem 22 bm Wielotysięczne rzesze mieszkańców socjalistycznej stolicy, miasta bohaterskich tradycji narodu — wypełniają piękny dziedziniec sejmowy i przyległe ulice, aby wysłuchać tu transmisji z doniosłego w dziejach naszego narodu posiedzenia Sejmu.

Zebrane rzesze mieszkańców Warszawy biorą żywy udział w tym, co dzieje się na sali sejmowej Uczestniczą w owacjach Izby na cześć Prezydenta Bieruta — przewodniczącego Komisji Konstytucyjnej W skupieniu i z uwagą słuchają oświadczeń przedstawicieli klubów poselskich.

W uroczystej chwili, gdy Marszałek Kowalski obwieszcza, że Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej została jednomyślnie uchwalona, zrywa się burza oklasków Padają podejmowane przez zgromadzonych okrzyki: „Niech żyje Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!" „Niech żyje jej twórca Prezydent Bierut"! „Niech żyje Sejm Ustawodawczy"! „Niech żyje sojusz robotniczo - chłopski"!

Długo trwa manifestacja radości i dumy z uchwalenia Konstytucji, manifestacja mieszkańców Warszawy, którzy wyrażają uczucia całego narodu.

Pierwsze tony betonu położono pod fundamenty Pałacu Kultury i Nauki

WARSZAWA (PAP). — W przeddzień Święta Odrodzenia położone zostały pierwsze warstwy betonu stanowiącego fundamenty wysokościowej części Pałacu Kultury i Nauki — wspaniałego daru Związku Radzieckiego, pomnika wieczystej przyjaźni i braterstwa narodów polskiego i radzieckiego.

Premiera Józefa Cyrankiewicza, który przybył na plac budowy Pałacu w towarzystwie wicepremierów: Jędrychowskiego i Gede, ministra Spraw Zagranicznych Skrzeszewskiego, min. Budowy Miast i Osiedli — Piotrowskiego, przewodniczącego SRN Albrechta i głównego architekta Warszawy Sigalina — powitali: radca ambasady ZSRR D. I. Zaikin, kierownik budowy Pałacu Kultury i Nauki wiceminister Karawajew oraz grupa inżynierów i techników radzieckich — budowniczych Pałacu.

Kierownik budowy części wysokościowej Pałacu, inż. Biriukow daje znak. Dźwig prowadzony wprawną ręką operatora W. Stupina chwyta pierwszy 5-tonowy ładunek betonu, zsypany z samochodu-wywrotki do wielkiego stalowego kosza i przenosi na odpowiednie miejsce płyty. Otwierają się zawory... pierwsze tony betonu z łoskotem wpadają na konstrukcję fundamentów. Rozlegają się oklaski, padają okrzyki: „Na szczęstie!" „Za pomyślną budowę!".

Premier Cyrankiewicz i wszyscy goście, oprowadzani przez inż. Karawajewa, zwiedzili plac budowy. Budowa Pałacu Kultury i Nauki weszła w nową fazę robót.

Do wielkiej księgi dziejów Polski wpisana została nowa zwycięska i pełna chwały karta — Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Przemówienie Prezydenta RP Bolesława Bieruta na wielkiej manifestacji młodzieży w Warszawie

OBYWATELE! MŁODZIEŻY POLSKA! PRZODOWNICY PRACY I NAUKI! UCZESTNICY ZLOTU W STOLICY! POLACY ZE WSZYSTKICH MIAST I WSI!

Witam Was i pozdrawiam z całego serca w dniu naszego święta narodowego!

Osiem lat temu na ziemie polskie, znajdujące się pod tyranią hitlerowskich najeźdźców, wkroczyły braterskie wyzwoleńcze Armie Radzieckie. Kraj nasz dzięki temu odzyskał całkowitą wolność! Naród polski święci ten dzień swego wyzwolenia przesyłając gorące uczucia wdzięczności i przyjaźni narodom radzieckim i ich wielkiemu wodzowi Józefowi Stalinowi.

Radosnym i szczęśliwym jest dzień dzisiejszy dla wszystkich, którzy kochają naszą Ojczyznę. Do wielkiej księgi dziejów Polski wpisana została nowa, zwycięska i pełna chwały karta — Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Nie była daremna ciężka i długa walka naszych ojców, nie daremne były krew i znój tych, którzy za wolność i zwycięstwo ludu polskiego oddali swe życie. Przynoszą i przynosić będą w coraz większym stopniu obfity plon praca i wysiłki całego dzisiejszego pokolenia przodowników i budowniczych Polski Ludowej.

MŁODZI PRZYJACIELE!

Wasz piękny Zlot w stolicy kraju w te pamiętne dni nie jest tylko zwykłą radosną uroczystością — ma on głębsze znaczenie. Wasz Zlot jest apelem młodych patriotów do całego narodu.

Za chwilę młodzież polska Waszymi ustami złoży Ojczyźnie naszej ślubowanie, które stanie się wyrazem najgorętszych uczuć każdego patrioty — niezależnie od wieku. Z najgłębszym wzruszeniem powtarzać będzie dziś wraz z Wami cała Polska najbardziej uroczyste zobowiązanie, jakie może złożyć swej Ojczyźnie naród sercami swej młodzieży.

Budujemy Polskę, budujemy socjalizm jako lepszy i sprawiedliwszy ustrój społeczny. Nie było jeszcze w dziejach Polski równie wzniosłej sprawy, równie wielkiego zadania. Oznacza ono nie tylko nową epokę w wewnętrznym życiu całego narodu, ale i doniosły przełom w życiu każdej jednostki, w pracy, w myślach i uczuciach każdego z nas. Zwycięstwo socjalizmu to epoka odrodzenia w dziejach całej ludzkości. Poznać, zrozumieć i poświęcić życie tej wielkiej sprawie — oto nasz cel, oto najszlachetniejsze i najpiękniejsze zadanie dzisiejszego pokolenia.

Jak poznać, jak zrozumieć i przebudować życie osobiste, aby stać się zdolnym i przygotowanym do tego wzniosłego zadania, według którego oceniać będą nasze czyny przyszłe pokolenia ludzkie?

Winniśmy pilnie i wnikliwie poznawać wiedzę o prawach rozwoju społecznego, o życiu minionych pokoleń. Chodzi o to, aby poznać prostą prawdę o tym jak ciąży na życiu społecznym i wypacza je podział społeczeństwa na klasy: na panów i niewolników, na szlachtę i chłopów, na kapitalistów i robotników, słowem na wyzyskiwaczy i wyzyskiwanych, na uciemiężonych i ich tyranów. Zadaniem naszego pokolenia jest znieść raz na zawsze podział ludzi na klasy, a droga do tego jest tylko jedna: rozwijać coraz wyżej gospodarkę uspołecznioną i budować socjalizm.

Winniśmy rozwijać przodownictwo w pracy, podnosząc wciąż swe kwalifikacje, aby w ten sposób przyczyniać się do rozkwitu gospodarczego Polski.

Spiżowym, niezniszczalnym fundamentem socjalizmu jest nasz Plan 6-letni, plan uprzemysłowienia i przebudowy gospodarczej. Jest to plan, który postawi gospodarkę narodową na poziomie współczesnych wymagań, zabezpieczy moc obronną kraju, stworzy podstawy dla coraz szybszego i pełniejszego zaspokojenia materialnych i kulturalnych potrzeb społeczeństwa.

Ażeby więc pomóc w budowaniu socjalizmu stawajmy jak najliczniej w pierwszych szeregach frontu narodowego w walce o pokój, w walce o Plan 6-letni.

Wyzyskiwacze czynili wszystko od tysięcy lat, aby spętać okowami przesądów myśl i światopogląd ludu pracującego. Utrzymanie w ciemnocie mas pracujących było zawsze metodą ochrony ustroju wyzysku i panowania wyzyskiwaczy.

Wielkim i najwznioślejszym zadaniem naszego pokolenia jest walka o to, aby nauka i wiedza miały jak najbardziej wolny i wszechstronny dostęp do umysłów wszystkich ludzi, aby prawda zatryumfowała nad oszustwem, aby myśl ludzka rozwijała się twórczo bez wszelkich przeszkód, aby wyzwalając lud pracujący z wyzysku dopomagać mu również do wyzwolenia z odwiecznej niewoli przesądów i niewiedzy. W oparciu więc o prawa zawarte w naszej Konstytucji stańmy się bojownikami prawdy i wiedzy, kultury i postępu ogólnoludzkiego. W ten sposób przyśpieszymy zwycięstwo socjalizmu.

Ustrój kapitalistyczny nie jest już w stanie opanować rozkładu i kryzysu, który go toczy i podcina od wewnątrz. Ale wyzyskiwacze imperialistyczni — mimo to — chcą narzucić światu siłą zbrojną swe panowanie Od dwóch lat przeszło usiłują oni bezskutecznie zniszczyć naród koreański, stosując najbardziej zbrodnicze środki masowego ludobójstwa. Ale zbrodnicze plany imperialistyczne obrócą się w niwecz, jeśli przeciwstawią się im zwarcie wszyscy ludzie, którzy pragną pokoju, a takich ludzi jest olbrzymia większość na świecie.

Zadaniem naszego pokolenia jest bronić pokoju przed knowaniami podpalaczy świata, rozwijać współpracę i wzmacniać przyjaźń między narodami uwolnionymi z pęt kapitalizmu. Broniąc pokoju, bronimy niepodległości własnego kraju i wypełniamy nasz obowiązek wobec całej ludzkości.

MŁODZI PRZYJACIELE!

Oto cztery najważniejsze sprawy, najważniejsze zadania, które stoją przed nami, przed całym naszym dzisiejszym pokoleniem — walka o wiedzę, o najwydajniejszą pracę, o prawdę, o pokój. Jest to zarazem walka o wzrost sił naszego państwa, walka o jedność narodu i jego rozkwit, walka o niepodległość i dobrobyt kraju.

Jak przygotować się, jak uzbroić się do tej walki?

Najlepszym i niezawodnym orężem w tej walce jest piastowanie w sercach i umysłach najpiękniejszych uczuć patriotyzmu i ofiarności, wielkiego pragnienia poznawania prawdy, kształcenia umysłu, oddania i poświęcenia sprawie ludu pracującego, wierności narodowi i Ojczyźnie, których wzór dawali nam wielcy patrioci i bojownicy: Tadeusz Kościuszko, Adam Mickiewicz, Jarosław Dąbrowski, Ludwik Waryński, Feliks Dzierżyński, Marceli Nowotko, Karol Świerczewski i wielu, wielu innych, przodujących narodowi bohaterów. Naszym zadaniem jest wychowywać i hartować według tych najlepszych wzorów samych siebie i najliczniejsze szeregi całej młodzieży polskiej. Uczmy ją i przekonywajmy, aby wypleniała resztki zła i brzydoty w naszym życiu, ponure przeżytki starego ustroju burżuazyjnego, jego moralnego upadku, jego zdziczenia.

MŁODZI PRZYJACIELE!

Przodownicy pracy i nauki to ci, którzy najmocniej kochają swój kraj, to ci, których nasza Konstytucja zaleca otoczyć powszechnym szacunkiem narodu. Czyż może być piękniejsze, bardziej zaszczytne uznanie niż to, które najwyższe prawa narodu przyznają przodownikom pracy.

Polska Ludowa złamała przywileje dla bogatych i szeroko rozwarła dla młodzieży bramę do nauki, do pracy, do awansu społecznego. Uchwalona dziś Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest wcieleniem dążeń szeregu pokoleń, jest zabezpieczeniem rzeczy najdroższej sercu każdego Polaka: Ojczyzny wolnej i niepodległej, kwitnącej i sprawiedliwej.

MŁODZI UCZESTNICY ZLOTU!

Jesteście tymi, którzy wyróżnili się ofiarnością, poświęceniem, oddaniem dla swego kraju. Jesteście przodownikami pracy i nauki! Wasze zobowiązania potrafiliście przeistaczać w czyn twórczy i za to składam Wam w imieniu państwa gorące podziękowania i uznanie.

Nie wątpię, że Waszymi gorącymi uczuciami potraficie zapalić serca milionowych rzesz młodzieży polskiej, która wraz z Wami i całym narodem będzie twórcą i realizatorem dalszych zdobyczy w budownictwie socjalistycznym, w pracy nad dalszym wzmacnianiem sił i potęgi naszej umiłowanej Ojczyzny. Na nas, na naszym pokoleniu i na was, na podrastającym pokoleniu Polski Ludowej ciąży odpowiedzialność za dalsze wcielanie w życie tych wielkich idei, które zawarte są w naszej Konstytucji.

Ślubujmy więc dziś wszyscy na wierność Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Rzeczypospolitej walczącej w trudzie codziennym o zwycięstwo sprawy pokoju między narodami, o świętą sprawę rozkwitu naszego narodu i wszystkich wolnych narodów, o szczęście wszystkich ludzi pracy, wszystkich ludzi dobrej woli.

NASZA DZIELNA MŁODZIEŻ, OFIARNA I BEZGRANICZNIE ODDANA SWEJ OJCZYŹNIE LUDOWEJ — NIECH ŻYJE!

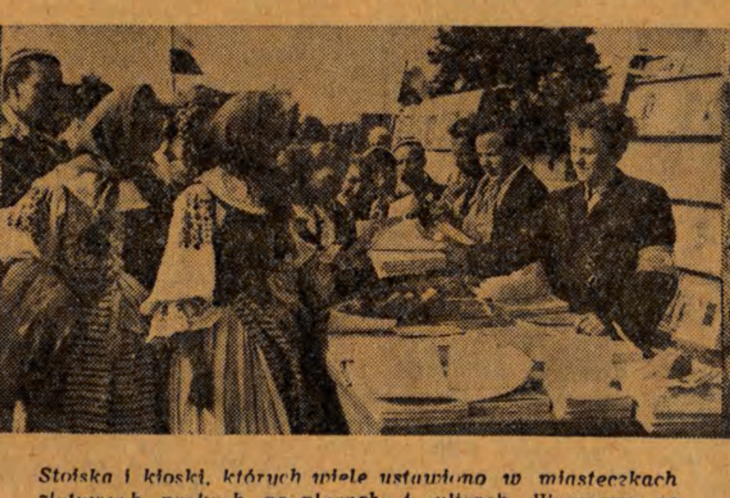
SOLIDARNOŚĆ I BRATERSTWO ZWYCIĘSKIEGO OBOZU POKOJU I SOCJALIZMU — NIECH ŻYJE!

NASZA UKOCHANA OJCZYZNA — POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA — NIECH ŻYJE!

Na Zlocie w Warszawie



W czasie Zlotu Młodych Przodowników — Budowniczych Polski Ludowej odbyło się w Warszawie szereg pięknych występów artystycznych, połączonych z zabawami.
NA ZDJĘCIU: fragment pokazu tańców ludowych na placu Feliksa Dzierżyńskiego.



Stoiska i kioski, których wiele ustawiono w miasteczkach zlotowych parkach na placach i ulicach Warszawy, są oblegane przez delegatów Książki wydawnictwa i upominki zlotowe będą miłą pamiątką z pięknych dni święta młodzieży.



W drugim dniu Zlotu Młodych Przodowników — Budowniczych Polski Ludowej odbyły się spotkania członków Rządu z delegatami.
NA ZDJĘCIU: młodzież która odwiedziła PKPG w rozmowie z wiceprzewodniczącym PKPG — Waniolką.



Wesoło i radośnie jest w miasteczkach zlotowych, na stadionach, w parkach i wszędzie tam, gdzie są delegaci na Zlot Młodych Przodowników — Budowniczych Polski Ludowej.

DYSKUSJA W SEJMIE NAD PROJEKTEM KONSTYTUCJI

Praca jest prawem, obowiązkiem i sprawą honoru każdego obywatela

Przemówienie tow. posła Wojasa (PZPR)

Aby praca została uznana za fundament rozwoju kraju i aby przodownictwo w niej było poczytywane za tytuł do powszechnego szacunku, niezbędne były rewolucyjne przemiany.

W ustroju kapitalistycznym groźba głodu zmusza robotnika do sprzedawania swej siły roboczej kapitaliście, który produkuje nie w imię interesu społecznego, lecz wyłącznie dla własnego zysku. W warunkach uspołecznienia środków produkcji robotnik pracuje dla Państwa Ludowego i dla siebie.

Podczas gdy w państwie kapitalistycznym tylko pieniądz czy pochodzenie decyduje o stanowisku człowieka w społeczeństwie, w Polsce Ludowej praca daje możność awansu społecznego, otwiera drogę do wykształcenia, do urzędów, godności i odznaczeń.

Praca wyzwolona z jarzma kapitalistycznego staje się dźwignią rozwoju jednostki i społeczeństwa. Z tego faktu wynikają nowe nieznane dotąd bodźce do pracy, wynika nowy stosunek do pracy i do własności społecznej. Powstaje nowa socjalistyczna dyscyplina pracy, oparta na świadomości mas pracujących.

Dopiero w Polsce Ludowej praca stała się honorem. Najwyższe ordery państwowe: „Budowniczych Polski Ludowej" i „Sztandar Pracy" zdobią piersi robotników za szczególnie wydajną pracę zawodową, za ulepszenie produkcji, za przykład ofiarnego wysiłku dla dobra narodu.

Przed przodownikami pracy stoi otworem droga do awansu społecznego. Dziesiątki tysięcy przodujących robotników rokrocznie obejmują kierownicze stanowiska w przemyśle, znakomicie wykorzystują swe doświadczenie dla dobra Ojczyzny Ludowej. Szeroka sieć szkół zawodowych i kursów pozwala robotnikom na uzupełnienie praktycznych kwalifikacji teorią i na zdobywanie tytułów inżynierskich.

O wielkie osiągnięcia i zdobycze mas pracujących, zawarte w artykułach o pracy w naszej Konstytucji, walczyła bohatersko przez dziesiątki lat polska klasa robotnicza, walczyli najlepsi synowie polskiego narodu. Klasa robotnicza pod kierownictwem Komunistycznej Partii Polski prowadziła ciężką i nieubłaganą walkę w Polsce przedwrześniowej o prawo do pracy.

Mówca przypomina bohaterską walkę górników jaworznickich z 1931 r., słynny okupacyjny strajk podziemia w 1933 roku w kopalniach Klimontów-Mortimer, Kleofas, Wirek przeciwko zatopieniu tych kopalń przez kapitalistów zagranicznych; przypomina krwawe wypadki w 1936 r. na Sempericie i Suchardzie w Krakowie, generalny strajk protestacyjny w całej Polsce, krwawe wypadki w Chrzanowie, Częstochowie, Tarnowie oraz potężne strajki chłopskie. Na czele tych wszystkich walk klasy robotniczej stali komuniści.

Projekt Konstytucji — podkreśla dalej pos. Wojas — nie tylko określa zasadnicze prawa ludzi pracy, lecz także konkretyzuje gwarancje zabezpieczające w praktyce ich realizację. Ustrój socjalistyczny i demokracja ludowa — z istoty swojej są gwarancją utrwalenia i rozszerzenia zdobyczy socjalnych mas pracujących.

Pogłębienie świadomości mas, organizowanie ich do pracy nad umacnianiem sił naszego państwa ludowego — to rola zrzeszeń ludu pracującego: organizacji politycznych, związków zawodowych i zrzeszeń społecznych.

Szczególnie ważne zadania stoją przed związkami zawodowymi w dziedzinie współzawodnictwa pracy. Decydujące znaczenie współzawodnictwa pracy dla podniesienia dobrobytu kraju i przyśpieszenia budowy socjalizmu znalazło dobitne podkreślenie w Konstytucji.

Charakterystyczną cechą rozwoju ruchu współzawodnictwa u nas jest coraz szersze jego umasowienie, pogłębienie treści i powstawanie nowych form. Objaw ten wystąpił szczególnie wyraziście w ostatnich dwóch wielkich akcjach: w zobowiązaniach dla uczczenia 60 rocznicy urodzin towarzysza Bieruta i dnia 1 Maja oraz akcji zobowiązań poprzedzających tegoroczne święto 22 Lipca. Przejawiła się w nich twórcza inicjatywa pracownicza w walce o postęp techniczny i organizacyjny. Coraz szerzej stosuje się nowe metody pracy, oparte na wzorach radzieckich. W sposób dotychczas nienotowany włączyła się do współzawodnictwa pracy polska nauka, coraz większy udział we współzawodnictwie biorą technicy i inżynierowie, realizując hasło frontu narodowego w walce o pokój i wykonanie Planu 6-letniego.

Masy pracujące, skupione w związkach zawodowych, przepaja niezłomna wola pracy i walki dla umocnienia ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Masy te witają entuzjastycznie Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, czerpiąc z niej siłę i natchnienie do walki o realizację Planu 6-letniego, podwajają swój twórczy wysiłek i ofiarną pracę dla dobra Ojczyzny Ludowej i zwycięstwa socjalizmu. *(Oklaski).*

Kobiety pod troskliwą opieką Państwa Ludowego

Przemówienie tow. posłanki Sztachelskiej (PZPR)

Projekt naszej nowej Konstytucji nie tylko deklaruje prawa kobiet, ale jednocześnie, wzorując się na Konstytucji Stalinowskiej, gwarantuje i zabezpiecza ich realizację. Kobiety w pełni korzystają w Polsce Ludowej z prawa do pracy. Pracując we wszystkich zawodach i mając pełny dostęp do wszystkich stanowisk w państwie, kobiety otrzymują równą z mężczyznami zapłatę za tę samą pracę. Szkolenie zawodowe różnych typów, opanowywanie przez kobiety nowych zawodów, mechanizacja pracy w fabrykach, awans społeczny kobiet, racjonalizatorstwo, stwarzają ciągle nowe możliwości podwyższania kwalifikacji kobiet.

W Polsce Ludowej najszersze masy kobiet na równi z mężczyznami mają dostęp do nauki, oświaty i kultury. Ilość studentek wyższych uczelni wzrosła w porównaniu z okresem przedwojennym przeszło trzykrotnie i stanowi ona 40 procent ogółu studentów. Pionierki nowych dla kobiet zawodów w Polsce Ludowej — murarki, traktorzystki, tokarki, spawaczki, ich sukcesy w pracy są powszechnie znane, ich przykład pociąga za sobą wciąż nowe rzesze kobiet.

Państwo ludowe w coraz szerszym zakresie dopomaga kobiecie w wykonywaniu trudnych obowiązków matki, pracownicy zawodowej i społecznej przez organizowanie w mieście i na wsi coraz liczniejszych i coraz lepiej prowadzonych przedszkoli, żłobków, poradni dla ciężarnych, izb porodowych, przez rozwój demokratycznego, chroniącego matkę i jej dziecko ustawodawstwa, które obok ustawodawstwa Związku Radzieckiego jest jednym z najbardziej postępowych na świecie.

W Polsce kapitalistycznej kobietom najtrudniej było dostać jakąkolwiek pracę; 45 procent pracujących zawodowo kobiet stanowiły pomocnice domowe, a płaca dla kobiet wynosiła przeciętnie 75 proc. płacy mężczyzn. Kobiety stanowiły wówczas olbrzymią większość wśród analfabetów.

Małżeństwo i rodzina znajdują się pod ochroną Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Wyrazem troski naszego państwa o rozwój rodziny jest „kodeks rodzinny" z roku 1950. Według przepisów prawa rodzinnego, stosunki w małżeństwie układają się na zasadzie pełnej równości męża i żony, ojca i matki.

Proces równouprawnienia kobiet w Polsce jest jeszcze procesem rozwojowym. Całkowite i pełne równouprawnienie może być osiągnięte dopiero w chwili zakończenia budowy socjalizmu.

Mówczyni podkreśla następnie poważny wkład kobiet, a przede wszystkim tysięcy przodownic pracy i przodujących chłopek w realizację zadań naszej gospodarki narodowej, w walkę we froncie narodowym o pokój i wykonanie Planu 6-letniego.

Kończąc, pos. Sztachelska mówi: Mimo wielkich zmian ustrojowych w naszym państwie istnieje jeszcze wiele pozostałości dawnego ustroju kapitalistycznego. Każda kobieta powinna odważniej niż dotąd walczyć z nieuczciwością, z bumelanctwem, z pijaństwem, ze spekulacją, z tym wszystkim, co jeszcze przeszkadza nam w twórczej pracy.

Do kobiet przede wszystkim należy stworzenie dobrej atmosfery w rodzinie, walka o prawdziwą, socjalistyczną moralność, troska o wychowanie dziecka na prawego obywatela.

Pełnia praw dla młodego pokolenia

Przemówienie tow. posłanki Jaworskiej (PZPR)

Władzy ludowej młodzież zawdzięcza prawo do nauki, do zdobywania wiedzy i zawodu. Nie ma już dziś w Polsce dziecka, dla którego zabrakłoby miejsca w szkole, a takich dzieci było przed wojną milion. Przeszło pół miliona młodzieży uczy się w szkołach zawodowych. 82 wyższe uczelnie kształcą przyszłych inżynierów, lekarzy, agronomów, artystów, naukowców. Na kursach wieczorowych, w szkołach korespondencyjnych dokształcają się setki młodzieży pracującej, zdobywając coraz wyższe kwalifikacje, których wymaga stale podnoszący się poziom naszej gospodarki narodowej. Z każdym rokiem wzrasta ilość szkół i ilość uczącej się młodzieży.

Władzy ludowej zawdzięcza młodzież prawo do pracy. Młode pokolenie Polski Ludowej nie zna bezrobocia. Rozmach budownictwa socjalistycznego we wszystkich dziedzinach gospodarki i kultury wymaga wciąż nowych i nowych tysięcy rąk.

Władzy ludowej zawdzięcza młodzież coraz większe możliwości korzystania ze zdobyczy kultury, w coraz szerszym zakresie urzeczywistniane prawo do wypoczynku i ochrony zdrowia.

Władzy ludowej zawdzięcza młodzież, że otworzyły się przed nią perspektywy, o jakich nie mogło marzyć żadne jeszcze pokolenie naszego narodu, że myśl o przyszłości jest piękna i pociągająca.

Zdobycze, jakie są w Polsce Ludowej udziałem młodego pokolenia, utrwalona w Konstytucji pełnia praw młodzieży, prawo do współzarządzania państwem, decydowania o jego dalszym rozwoju — nakładają na młodzież trudne i odpowiedzialne zadania — podkreśla mówczyni.

Toteż czołowe hasło Zlotu Młodych Przodowników — Budowniczych Polski Ludowej brzmi:

„Wszystkie siły do pracy nad umocnieniem i rozszerzeniem zdobyczy Konstytucji. Umacnianie potęgi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — to najważniejsze zadanie naszego pokolenia".

Po omówieniu wspaniałych wyników współzawodnictwa przedzlotowego — posłanka Jaworska podkreśla, że w szlachetnej walce o to, by jak najlepiej służyć sprawie pokoju i socjalizmu, w kopalni i przy tokarce, przy krosnach i na traktorze, na samolocie i w szkolnej sali — rośnie i kształtuje się nowy, socjalistyczny człowiek, młoda zmiana bojowników i budowniczych, pokolenie, które doprowadzi walkę o Polskę Socjalistyczną do ostatecznego zwycięstwa.

Pogłębia się wśród młodzieży świadomość, że sprawa budownictwa socjalistycznego, to sprawa przyszłości naszej Ojczyzny, zabezpieczenia jej niepodległości, po którą drapieżne ręce wyciąga amerykański i hitlerowski imperializm, to sprawa rozkwitu Polski i szczęścia jej obywateli. Gorąco kocha młodzież tych, którzy w jednym szeregu z nami walczą o pokój i szczęśliwą przyszłość ludzkości, natchnieniem jest dla niej przykład radzieckich komsomolców — budowniczych komunizmu.

Zapał i ofiarność młodzieży, które ujawniły się w przygotowaniach do Zlotu Młodych Przodowników w wielkiej sile, trzeba nieustannie pogłębiać, wciągając do walki o wychowanie młodzieży coraz szersze jej masy, pomnażając największe bogactwo narodowe, jakim jest wartościowy, uczciwy, ofiarny człowiek. Czołowa rola w tej walce przypada Związkowi Młodzieży Polskiej — przywódcy i wychowawcy młodego pokolenia. Ale sprawa ta jest tak ważna, że trzeba dla niej zmobilizować wszystkie siły, jakimi rozporządzamy, musi ją otaczać troską władz, związków zawodowych, organizacji społecznych, działaczy oświaty i kultury.

Kończąc swe przemówienie pos. Jaworska stwierdza, że młode pokolenie z radością i dumą przyjmuje Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Wezmą ją w ręce chłopcy i dziewczęta, przyjmą ją jako dokument wielkich zwycięstw, wezmą ją w ręce z głęboką czcią dla tych, którzy krwią i życiem torowali drogę do pięknego dnia dzisiejszego naszej Ojczyzny. Wezmą ją w ręce w wielkich dniach Zlotu i ślubować będą, że nie ustaną w pracy i w walce, by umacniać jej zdobycze. Miliony młodych serc bić będą jeszcze gorętszą miłością do ukochanej Ojczyzny — Polski Ludowej, do partii, która przewodzi narodowi w jego walce, do wychowawcy młodzieży — ukochanego towarzysza Bolesława Bieruta. Miliony młodych rąk trudzić się będą, ażeby dzieło budowania Polski Socjalistycznej doprowadzić do zwycięstwa.

Wojsko Polskie stoi niezłomnie na straży pokojowej pracy narodu

Przemówienie tow. posła Popławskiego (PZPR)

W dyskusji nad projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wzięło udział Ludowe Wojsko Polskie. Generałowie, oficerowie i szeregowi w prostych, lecz żarliwych słowach wyrazili pełną aprobatę dla przedstawionego projektu Konstytucji, niezmierną radość z przyznanych im praw i pełną gotowość do sumiennego wykonywania obowiązków.

Dyskusja wykazała wzrost świadomości politycznej wojska, wzrost jego spoistości wewnętrznej i przyczyniła się do pomnożenia jego siły bojowej. Siła Ludowego Wojska Polskiego wypływa z siły ludowo-demokratycznego ustroju społecznego i państwowego. Wypływa ona również z jedności ludu pracującego miast i wsi, zespolonego w narodowym froncie walki o pokój i Plan 6-letni. Nieprzebyty mur, który w armii przedwrześniowej stał między korpusem oficerskim a masą żołnierzy, był jedną z przyczyn jej słabości. W Ludowym Wojsku Polskim natomiast między korpusem oficerskim a szeregowymi istnieje głęboka więź klasowa i ideologiczna. Całemu składowi osobowemu wojska przyświeca wspólny cel — zbudowanie socjalistycznego jutra.

Minęły bezpowrotnie czasy, gdy oficerowie zmuszali robotników i chłopów w mundurach żołnierskich do pacyfikacji chłopów, do zbrojnych wystąpień przeciwko polskim robotnikom. Dziś siły zbrojne Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stoją na straży suwerenności i niepodległości narodu polskiego jego bezpieczeństwa i pokoju. Dziś żołnierze spotykają się z chłopami i robotnikami.

Minęły te czasy, kiedy wojsko odizolowane było od reszty społeczeństwa. Ustrój demokracji ludowej przywrócił żołnierzowi polskiemu pełnię praw obywatelskich.

Siła Wojska Ludowego wypływa z płomiennego patriotyzmu ludowego jego żołnierzy. W pracy wychowawczej wojsko nawiązuje do najszczytniejszych tradycji bojowych. Siła Ludowego Wojska Polskiego jest bohaterstwo narodu w walce o wolność i sprawiedliwą sprawę. O męstwie Polaków, o cnotach żołnierskich narodu polskiego świadczą Psie Pole i Legnica, Grunwald i Wiedeń, pobojowiska Insurekcji Kościuszkowskiej, powstań listopadowego i styczniowego, barykady Wiosny Ludów w Niemczech, Francji i Austrii, wreszcie bitwy pod Lenino, na Wale Pomorskim i pod Budziszynem, gdy żołnierz polski torował sobie drogę do Berlina.

Płomienny patriotyzm żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego idzie w parze z żarliwym internacjonalizmem. Wojsko Polskie wychowane jest w duchu szacunku dla wszystkich narodów, miłujących wolność i pokój.

Siła Ludowego Wojska Polskiego wypływa z przyjaźni, pomocy oraz przykładu Wielkiego Związku Radzieckiego i niezwyciężonej Armii Radzieckiej, od której Wojsko Polskie uczy się siły zwyciężania. Wzorując się na doświadczeniach Armii Radzieckiej, wyrabia się u polskich żołnierzy hart, wytrzymałość na trudy, inicjatywę, śmiałość, czujność, gotowość do największych ofiar dla Ojczyzny.

Siła Ludowego Wojska Polskiego wypływa również z kierowniczej roli Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w narodzie i wojsku, z pomocy, troski i opieki okazywanej wojsku przez tow. Bieruta. Jemu to zawdzięcza wojsko rozbicie gomułkowszczyzny, zdemaskowanie spychalszczyzny, unicestwienie zbrodniczego spisku Tatara. Towarzyszowi Bierutowi zawdzięcza wojsko, że dowodzi nim wielki syn bohaterskiej Warszawy, sławny uczeń stalinowskiej szkoły dowódców, Marszałek Rokossowski.

Uzbrojone we wskazania towarzysza Bieruta Wojsko Polskie czujnie strzeże granic na Odrze i Nysie, bacznie śledzi zbrodnicze knowania przeciwko Ziemiom Zachodnim.

Poseł Popławski podkreśla z wielkim uznaniem zasługi i wkład szeregowych, podoficerów i oficerów oraz całych oddziałów Wojska Polskiego w odbudowę gospodarczą państwa. Podkreśla wybitny udział wojska w akcji siewnej i żniwnej i w akcji rozminowania kraju i przypomina stwierdzenie Krajowej Rady Narodowej, że żołnierze, oficerowie i podoficerowie oraz generałowie Wojska Polskiego przez akcję zagospodarowania Ziem Odzyskanych i rozminowanie kraju dobrze zasłużyli się Ojczyźnie.

Mówca zapewnia cały naród polski, że Wojsko Polskie nie będzie szczędzić sił dla pomnażania swego wkładu w dzieło obrony pokoju, którego niezawodnym Chorążym jest Wielki Stalin.

Poseł Popławski zapewnia również naród polski, że Ludowe Wojsko Polskie stać będzie niezłomnie na straży jego twórczej i pokojowej pracy, zmierzającej do pełnego urzeczywistnienia zaszczytnych zadań, zawartych w projekcie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Front Narodowy nie zna podziału na wierzących i niewierzących

Przemówienie posła Frankowskiego (Kat.-Społ.)

Pragnę zaznaczyć, że szczególnie trafia do serc Polaków głęboki patriotyczny ton Konstytucji.

W zakresie ustroju społeczno-gospodarczego, utrzymując typowy model właściwy dla krajów demokracji ludowej, po raz pierwszy podnosimy do rzędu norm konstytucyjnych sformułowania, dotyczące trzech rodzajów własności. Poświęcamy wiele uwagi sprawie własności prywatnej, zarówno jeśli chodzi o nieruchomości, jak i ruchomości. Podnosimy również do rzędu normy konstytucyjnej zasadę dobrowolności jeśli chodzi o tworzenie rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Jeśli chodzi o przepisy z zakresu praw i obowiązków obywatelskich, szczególnie bliskie są Klubowi mówcy sformułowania, dotyczące małżeństwa i rodziny, które uważa on za szczęśliwe.

Pos. Frankowski zwraca dalej między innymi uwagę na głębokie akcenty pokojowe w art. 28 projektu. Podniesienie tego rodzaju normy do rzędu normy konstytucyjnej stanowi prawdziwą rewolucję w dotychczasowych poglądach na rolę państwa.

Mówca zatrzymuje się nad niektórymi problemami wyznaniowymi. Stwierdza on m. in., że dyskusja wiele wyjaśniła jeżeli chodzi o zasadę rozdziału Kościoła od Państwa. Z uznaniem cytuje wypowiedź Prezydenta Bieruta na posiedzeniu Komisji Konstytucyjnej, który stwierdził, że pojęcie rozdziału Kościoła od Państwa nie oznacza zmiany stosunków istniejących obecnie.

Odpowiadając następnie na wątpliwości niektórych kół katolickich, czy samo przyjęcie przez Klub Kat.-Społ. zasady rozdziału Kościoła od Państwa nie nosi cech błędu doktrynalnego, pos. Frankowski wyjaśnia, że szereg katolickich ugrupowań politycznych godzi się na wprowadzenie zasady rozdziału Kościoła od Państwa, albo też już wcześniej zaistniały tego rodzaju stan rzeczy — utrzymuje. We Francji w roku 1946 doszło do uchwalenia głosami katolików, komunistów i socjalistów nowej konstytucji, która utrzymuje laicki charakter państwa ze wszystkimi tego konsekwencjami. Sprawujący w Belgii władzę katolicy, rozporządzający dostateczną większością w parlamencie nie myślą wcale skasować obowiązującego u nich rozdziału Kościoła od Państwa. Można by też wskazać wypadki, kiedy bezpośrednio katolicy byli za wprowadzeniem rozdziału Kościoła od Państwa. Tak było na przykład w roku 1907 w Szwajcarii. Podobnie było w Irlandii. Można by wreszcie wspomnieć i o Stanach Zjednoczonych — dodaje poseł Frankowski — gdzie mamy rozdział Kościoła od Państwa. Ale tam faktyczna pozycja katolików nie jest znowu aż tak dobra, jak to się nieraz mówi. Są na przykład uniwersytety na których katolicy nie mogą studiować, istnieją również trudności w zakresie przenoszenia dzieci do szkół katolickich. Zjawiska te są zrozumiałe, jeśli się zważy, że w kraju tym stosunek do bliźniego różnie się kształtuje, czego jaskrawym dowodem jest stosunek do Murzynów.

W Polsce zasada rozdziału Kościoła od Państwa ma oznaczać istniejący stan rzeczy na tym odcinku, określony w porozumieniu.

Dziś już można mówić o dużym przełomie wśród katolików, twierdzi poseł Frankowski. — Widzimy ich pracujących aktywnie na wielu odcinkach roboty społecznej, widzimy ich szczególnie licznie w ruchu obrońców pokoju. Powstały nowe organizacje zrzeszające katolików świeckich i duchownych. Wspólne jest podejście tych katolików do podstawowych zagadnień życia społecznego. Jednakowy jest zasadniczy stosunek do przeprowadzonych reform społeczno-gospodarczych, jednakowy, zdecydowanie negatywny stosunek do jakichkolwiek prób zakłócania pokoju wewnętrznego przez ludzi będących na usługach obcych mocarstw i obcych interesów jednakowy, zdecydowanie negatywny stosunek do jakichkolwiek prób oderwania naszych Ziem Zachodnich od Macierzy, wspólne jest głębokie przeświadczenie, że miejsce Polski Ludowej jest w obozie pokoju, któremu przewodzi Związek Radziecki.

Wiemy dobrze, że przeciwnicy Polski Ludowej chcieliby, aby katolicy w Polsce stanowili nurt płynący w poprzek ogólnego nurtu obejmującego cały naród. Naszą zdecydowaną wolą jest, aby w sprawach mających zasadnicze znaczenie dla narodu ten nurt był jeden i będziemy zwiększać nasze wysiłki w tym kierunku. Będziemy się też przeciwstawiali wszelkim próbom, które mając na względzie cele polityczne chcą wprowadzać podział na wierzących i niewierzących. Osłabia to bowiem jedność i spoistość naszego narodu, której tak bardzo dziś potrzebujemy.

Z uznaniem spoglądamy wstecz na osiągnięcia ośmiolecia. Jest dla nas oczywiste, że tylko wspólny wysiłek rządu i społeczeństwa mógł w rezultacie przynieść tak pozytywny w sumie dla nas bilans. Jeśli mówimy o społeczeństwie, to należy podkreślić olbrzymi wkład pracy ludzi bezpartyjnych.

Czujemy, że krzepnie duch obywatelski w naszym narodzie, rośnie zrozumienie interesów całości na dziś i na jutro, rośnie zrozumienie, że dalszym, koniecznym ogniwem jedności jest front narodowy walki o pokój i realizację Planu 6-letniego.

W tych wszystkich procesach zachodzących w narodzie bierzemy i my udział i w przyszłości brać będziemy. Ta obywatelska postawa wyznacza też nasz stosunek do Konstytucji jako całości, który jest pozytywny.

Pragnę wyrazić głębokie przekonanie, że nowa Konstytucja pomoże nam walnie w dalszej budowie dobrobytu i szczęścia naszej Ojczyzny.

Oświata i kultura dla wszystkich

Przemówienie posła Wycecha (ZSL)

Charakteryzując wiekowe zaniedbania w dziedzinie oświaty i kultury, jakie pozostawiły po sobie rządy Polski feudalnej i kapitalistycznej, pos. Wycech przypomina, że w 1918 r. w Galicji po 50 latach tzw. „autonomicznych rządów" szlachty, 40 procent ogółu ludności nie umiało czytać i pisać, w Królestwie Kongresowym analfabeci stanowili w tym czasie 50 procent ludności, w 1931 roku procent analfabetów w Polsce wynosił 23,1 procent ogółu obywateli, a na wsi — 27,6.

W Polsce feudalnej i kapitalistycznej nie można mówić o polityce kulturalnej, a trzeba mówić o polityce ciemnoty, o polityce barier i przeszkód, stawianych ludowi w jego rozwoju kulturalnym przez panów feudalnych i burżuazję.

Polska Ludowa nie tylko obaliła przeszkody i bariery na drodze gospodarczego rozwoju kraju przez nacjonalizację przemysłu, reformę rolną, uspołecznienie wymiany, lecz również obaliła stawiane ludowi od wieków zapory na odcinku rozwoju społecznego i kulturalnego. Dziś przed chłopem i robotnikiem są szeroko otwarte bramy i wrota do korzystania z nauki i dorobku kulturalnego narodu polskiego i ludzkości.

Ludowa Konstytucja stoi na słusznym stanowisku, że doskonalenia się jednostki, jej nauki i rozwoju nie można przerwać z chwilą ukończenia szkoły podstawowej, średniej czy wyższej w wieku 14, 18 czy 22 lat, lecz należy ją prowadzić przez cały ciąg jej życia. Dlatego Konstytucja ludowa obok systemu szkolnego zapewnia masom pracującym szeroki system pozaszkolnych placówek oświatowych i kulturalnych.

Zaszły również gruntowne zmiany w treściach programowych instytucji oświatowych i kulturalnych. Cały ten system upowszechnienia nauki i zdobyczy kulturalnych służy sprawie wychowania nowego człowieka, budowniczego socjalizmu i bojownika o pokojowe współżycie narodów. Zmierza on do podniesienia kultury mas, do uzbrojenia człowieka pracy w potężną broń wiedzy i umiejętności zawodowych, by przy pomocy nowoczesnej, socjalistycznej organizacji i techniki mógł tworzyć dobrobyt i szczęście w naszym kraju, zmierza do stworzenia w Polsce nowej kultury, opartej o marksistowskie podstawy naukowe, o zasady socjalistycznej moralności i postępowy dorobek narodowej kultury polskiej i ogólnoludzkiej.

Korzystamy w tym zakresie z bogatego dorobku naukowego i artystycznego pierwszego w świecie państwa socjalistycznego — Związku Radzieckiego.

Obok kształcenia w szkołach, państwo ludowe szkoli masy pracowników w zakładach pracy, w tzw szkoleniu wewnątrz - zakładowym, uzupełnionym szkoleniem kursowym lub korespondencyjnym. Szkolenie to odgrywa w naszej gospodarce narodowej olbrzymią rolę. W planach gospodarczych na 1952 r. przewidziano że w ten sposób podwyższy swe kwalifikacje i zdobędzie zawód 340 tys. osób.

Jednocześnie corocznie powiększa się duża już dziś kadra pracowników naukowych, oświatowo - kulturalnych, nauczycieli, bibliotekarzy, artystów, pracowników teatru, filmu, radia, prasy, muzeów i zbiorów, świetlic i domów kultury.

W kraju powstaje coraz więcej placówek kulturalnych, gęsta sieć szkół, kin stałych i objazdowych, teatrów zawodowych i amatorskich, bibliotek, świetlic, klubów i domów kultury, powstają punkty kolportażu prasy oraz rozprzedaży książek.

Mówca przytacza dane o milionowych nakładach prasy, o wielokrotnym wzroście ilości książek w bibliotekach powszechnych, o udostępnieniu masom pracującym miast i wsi widowisk i imprez artystycznych.

Szerokie udostępnienie nauki i zdobyczy kulturalnych podnosi poziom życia kulturalnego szerokich mas ludowych w mieście i na wsi, a zatem wzmaga udział tych mas w twórczości kulturalnej. Masy ludu polskiego stają się w ten sposób nie tylko konsumentami dóbr kulturalnych, lecz jednocześnie twórczymi elementami w rozwoju kultury narodowej.

Wcielanie w życie praw do nauki i do korzystania ze zdobyczy nauki, podnoszenie poziomu umysłowego i społecznego mas ludowych ożywi procesy twórcze w życiu naszego narodu; pobudzi się twórczość kulturalną mas ludowych i rozwój talentów twórczych, powiększać się będzie bogactwo naszego narodu, bogactwo jego dóbr materialnych, społecznych i duchowych.

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej staje się wielką kartą twórczych praw i obowiązków ludu polskiego w służbie dobra narodu, w służbie budowania ustroju pełnej sprawiedliwości, w służbie walki o pokojowe współżycie narodów.

Konstytucja jest świadectwem rzeczywistości

Przemówienie posłanki Nałkowskiej (bezpart.)

W brzmieniu artykułów projektu Konstytucji słychać głos znajomy, głos idący poprzez dzieje — hasła dawnych powstań i rewolucji, żądania strajkujących robotników i chłopów, ostatnie słowa bohaterów. Nasz projekt Konstytucji nie jest wezwaniem ani obietnicą. Jest dotrzymaniem.

Stanowi on nie tylko dokument ścisłej wiedzy o człowieku i jego świadomym udziale w kształtowaniu swego losu, jest nie tylko rękojmią zwycięstwa w nieustannej walce o urzeczywistnienie postulatu sprawiedliwości. Konstytucja jest nie tylko rękojmią szerokiego rozwoju sztuki i twórczości naukowej oraz uczynienia dostępnymi tych dóbr każdemu człowiekowi w Polsce. Konstytucja jest ponadto w znacznej mierze świadectwem rzeczywistości. Jej tekst nie zawiera postulatów — tylko stwierdzenia, jest kodyfikacją praw już będących w mocy, przez życie dzisiejsze doświadczonych i nim poręczonych. Linie architektoniczne projektu Konstytucji wypełnia dziejąca się polska rzeczywistość, dla której miarą wartości jest praca.

Pos. Nałkowska cytuje w tym miejscu słowa znakomitego uczonego Wacława Nałkowskiego, który jeszcze w Polsce kapitalistycznej powiedział: „Postawienie pracy na piedestale jest słuszne i doniosłe w skutkach, ale trzeba naprzód budować ten piedestał, a jego jeszcze nie ma. Bez piedestału posąg pracy ugrzeźnie w bagnie burżuazyjnej reakcji. Zalecać i sławić pracę można bez zastrzeżeń tylko wtedy, gdy będzie ona dumną władczynią, a nie pokorną sługą kapitału".

Poprawka w imieniu wszystkich klubów

Ostatni w debacie zabiera głos **pos. Lange,** który w imieniu wszystkich klubów poselskich zgłasza poprawkę do projektu Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

W myśl art. 24 ust. 1 projektu Konstytucji Rada Państwa składać się ma z Przewodniczącego, 2-ch zastępców Przewodniczącego, sekretarza i 11 członków. Mając na uwadze znaczenie i rozległość, a zarazem różnorodność funkcji, jakie Konstytucja przekazuje do właściwości Rady Państwa, należy dojść do przekonania, że liczba zastępców Przewodniczącego Rady Państwa powinna być zwiększona z 2-ch do 4-ch przy pozostawieniu ogólnego składu Rady Państwa w liczbie 15-tu osób. Mówca podkreśla, że Prezydent R. P., Przewodniczący Komisji Konstytucyjnej uważa proponowaną zmianę składu Rady Państwa za słuszną i celową.

Pos. Lange wnosi więc o przyjęcie następującej poprawki:

W art. 24 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. Sejm wybiera ze swego grona na pierwszym posiedzeniu Radę Państwa w składzie: Przewodniczący Rady Państwa, 4-ch zastępców Przewodniczącego, Sekretarz Rady Państwa, 9-ciu członków".

Konstytucja jest dokumentem rewolucyjnego przełomu w dziejach naszego narodu

Z przemówienia posła Ochaba (PZPR)

WYSOKI SEJMIE! Konstytucja, którą będziemy uchwalali, nie zrodziła się tylko w murach tego gmachu. Nie jest ona, jak była konstytucja 3 maja, dziełem niewielkiej grupy reformatorów, którzy nieledwie spiskiem zmuszeni byli zapewnić jej uchwalenie.

Postanowienia naszej ustawy zasadniczej — zanim zostały sformułowane w opublikowanym projekcie, dojrzewały w umysłach najlepszych synów i córek narodu polskiego jako wynik rozwoju idei społecznych stuletniego z górą ruchu wyzwoleńczego naszego ludu pracującego, były programem długoletniej, heroicznej walki mas robotniczo - chłopskich, kształtowały się w ciągu ostatnich 8 lat jako dorobek wielkiej odrodzeńczej, twórczej pracy naszego wyzwolonego narodu.

Konstytucja rozpatrzona przez Sejm jest więc wyrazem ujawnionej woli narodu. Wola ta została ujawniona nie tylko słowem. Masy pracujące Polski ujawniły tę wolę czynem, budując swoje państwo ludowe ogromnym wysiłkiem, pełnym trudu i ofiarnych poświęceń.

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej - jest wielką kartą polskiego ludu pracującego, jest wielkim aktem umocnienia naszego państwa ludowego. Świadczy ona o dojrzałości dokonanej w Polsce rewolucji społecznej, stającej dzisiaj przed światem w majestacie własnego rewolucyjnego prawa, które będzie podstawą ludowej praworządności.

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wzmocni autorytet władzy ludowej, zacieśni sojusz robotniczo-chłopski, będący fundamentem państwa ludowego. Konstytucja stwarza podstawę dalszego rozwoju i rozkwitu gospodarki narodowej, pełnego urzeczywistnienia socjalizmu — ustroju sprawiedliwości społecznej, w którym nie będzie więcej wyzysku człowieka przez człowieka. Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zapewnia wszechstronny rozkwit kultury narodowej, stwarza warunki nieskrępowanego rozwoju wszystkich sił twórczych w narodzie. Konstytucja daje wyraz woli pokojowej pracy narodu, wyraża gotowość i chęć pokojowej współpracy ze wszystkimi narodami świata, zacieśnia i wzmacnia przyjaźń i współpracę z przodującym ludzkości bratnim Związkiem Radzieckim i bratnimi krajami demokracji Ludowej. Konstytucja zabezpiecza niepodległość i suwerenność narodu polskiego i jego swobodny rozwój w nowych i sprawiedliwych granicach, obejmujących Ziemie Odzyskane. Konstytucja otacza opieką siły zbrojne Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, stojące na straży niepodległości ojczyzny i nienaruszalności jej granic. Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej pogłębia jedność i zwartość narodu polskiego, który w procesie ostrej walki klasowej z niedobitkami kapitalizmu i agenturami światowego imperializmu staje się narodem socjalistycznym.

Głosując za Konstytucją Polska Zjednoczona Partia Robotnicza uroczyście zapewnia polski lud pracujący, że pod przewodem wielkiego budowniczego Polski Ludowej, towarzysza Bolesława Bieruta będzie nieugięcie pracować nad pełnym i całkowitym wcieleniem w życie jej doniosłych postanowień w interesie mas robotniczo - chłopskich, w interesie narodu polskiego i międzynarodowej sprawy wolności, pokoju i postępu.

Uchwała, która za chwilę zapadnie, będzie nie tylko wielkim historycznym dokumentem najgłębszego rewolucyjnego przełomu w dziejach naszego narodu, będzie ona dla każdego patrioty polskiego, partyjnego czy bezpartyjnego, najwyższej wagi zobowiązaniem strzeżenia i wypełniania postanowień tej Konstytucji, zobowiązaniem wobec naszego pokolenia jak i wobec przyszłych pokoleń, zobowiązaniem, które zapewni Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej najwyższy autorytet polityczny i moralny, rewolucyjny majestat i siłę zwycięskiego ludowego prawa. (*huczne i długotrwałe oklaski*).

Miejsce każdego Polaka jest w narodowym froncie walki o pokój i Plan 6-letni

Z przemówienia pos. Frankowskiego (Klub Kat.-Społ.)

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowi nie tylko zespół norm określających ustrój władz państwowych, sferę praw i obowiązków obywatelskich, ale mówi ona również o ustroju społeczno - gospodarczym. Stąd też wielka waga dokumentu, który dzisiaj mamy uchwalić. Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność *jednoczenia w naszym narodzie wszystkiego co patriotyczne*.

Będziemy na wszystkich dostępnych nam odcinkach czynili wysiłki, zmierzające do mobilizacji sił narodu. Będziemy wraz z innymi głosili społeczeństwu polskiemu, *że miejsce jego — zgodnie ze wskazaniami Prezydenta Bieruta* — jest we froncie narodowym walki o pokój i realizację Planu 6-letniego.

Dlatego też Klub poselski katolicko-społeczny będzie głosował za uchwaleniem przedłożonego projektu. (*Oklaski*).

Nasza nowa Konstytucja zapewnia dobrobyt pracującemu chłopstwu

Z przemówienia posła Ozgi-Michalskiego (ZSL)

OBYWATELE POSŁOWIE!

Daleka była droga narodu polskiego do dzisiejszych dni, które przyszli historycy nazwą epoką ludowładztwa — wiekiem socjalizmu.

Gdy dzisiaj uchwalamy Konstytucję, gdy przyjmujemy najwyższe prawa dla narodu, gdy treścią Konstytucji są najpiękniejsze idee naszego narodu — myśli wszystkich ludzi pracy, wszystkich chłopów są z nami, są na tej sali, z której wybiegnie na cały kraj radosna wieść, że z ofiar i krwi pokoleń, z pracy i walki ludu zrodziła się Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

W tej Polsce, *która od 8 lat* utwierdza władzę ludu, sprawiedliwość i buduje dobrobyt, *nie o samych marzeniach mówi dziś chłop, ale o potędze marzeń już ucieleśnionych, już* ofiarną walką i pracą robotników i chłopów zrealizowanych.

Śmiem twierdzić — tak mówi dziś Ludwik Maj, chłop z Podhala — że socjalizm jest już na naszym terenie, bo ci wczorajsi komornicy wysługujący się gazdom, dziś gdy budują Nową Hutę i fedrują w kopalniach węgla na Śląsku — czy to nie socjalizm?

Dziś uchwalamy w imieniu całego ludu Konstytucję, której wytyczne prowadzą nas po drodze wiodącej od najszczytniejszych postępowych tradycji polskich ku utrwaleniu i rozwojowi państwa demokracji ludowej, ku utrwaleniu szczęścia najszerszych mas ludowych.

Przyjmujemy Konstytucję, która głosi prawdę o sojuszu robotniczo-chłopskim, o jego wypróbowanej niezawodnej sile. Żywym symbolem tego sojuszu i jego siły jest syn chłopski — robotnik, niestrudzony bojownik w walce o lepszą dolę ludu, w walce o szczęście narodu, Prezydent Rzeczypospolitej Bolesław Bierut. (*Długotrwałe oklaski*).

Siła tego sojuszu wyrosła w bojach z ciemiężcami ludu polskiego i polskiego narodu, osiągnęła zwycięstwo w oparciu o pomoc i doświadczenia w pierwszym państwie robotników i chłopów — w Związku Radzieckim.

Lud polski uchwala Konstytucję, która będzie służyła urzeczywistnieniu wielkich idei socjalizmu, pokojowej przyjaźni i współpracy z narodami.

W jedności z głosami pracującej wsi, w jedności z patriotyczną postawą chłopów, którzy będą strzegli jej zasad, będą wypełniali jej przykazania, nie szczędząc dla dobra Polski rzetelnej pracy i sił — posłowie Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego oddadzą swoje głosy, głosy chłopskie za Konstytucją. (*Długotrwałe oklaski*).

Życzenia od przyjaciół

DO
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
TOWARZYSZA BOLESŁAWA BIERUTA
WARSZAWA

Z okazji ósmej rocznicy Święta Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej przesyłam Wam, rządowi i narodowi Rzeczypospolitej Polskiej, serdeczne gratulacje w imieniu rządu i narodu Chińskiej Republiki Ludowej.

Wspaniałe sukcesy, jakie naród polski osiągnął w rozwoju przemysłu i rolnictwa, otwarły nieograniczoną promienną perspektywę rozkwitu Rzeczypospolitej Polskiej.

Niechaj naród polski osiąga nowe sukcesy w budowie socjalizmu i w obronie pokoju!

Przewodniczący Centralnego
Rządu Ludowego
Chińskiej Republiki Ludowej
MAO TSE TUNG

DO
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
TOWARZYSZA BOLESŁAWA BIERUTA
WARSZAWA

Z okazji ósmej rocznicy wyzwolenia narodu polskiego spod jarzma faszystowskiego przez wielką Armię Radziecką przesyłam Wam, Szanowny Towarzyszu Prezydencie, oraz w Waszej osobie zaprzyjaźnionemu narodowi polskiemu, najszczersze gratulacje i życzenia w imieniu Najwyższego Zgromadzenia Ludowego Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej i w swoim własnym.

Życzę Wam, Szanowny Towarzyszu Prezydencie, dobrego zdrowia i nowych sukcesów w Waszej owocnej działalności dla dobra narodu polskiego i sprawy pokoju na całym świecie.

Przewodniczący Prezydium
Najwyższego Zgromadzenia Ludowego
Koreańskiej Republiki
Ludowo - Demokratycznej
KIM DU BON

Inteligencja i rzemiosło włączają się w nurt socjalistycznego budownictwa

Przemówienie posła Rabanowskiego (SD)

WYSOKA IZBO! W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadania polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiające w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemiosła widzi w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemiosła, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i zrozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu, kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Klub poselski Stronnictwa Demokratycznego głosować będzie za uchwaleniem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — wielkiej karty wolności i postępu narodu polskiego. (*Oklaski*).

Uroczysta sesja Rady Narodowej m. Łodzi



W sobotę odbyła się uroczysta sesja Rady Narodowej m. Łodzi, poświęcona ósmej rocznicy ogłoszenia Manifestu PKWN.
NA ZDJĘCIU: fragment prezydium.

Głęboki patriotyzm i radość życia zamanifestowali wczoraj młodzi budowniczowie Polski Ludowej

Wspaniała defilada młodzieży na Placu Konstytucji w Warszawie

WARSZAWA (PAP). — *Duma nowej Warszawy — bohaterskiej stolicy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — pierwszy fragment socjalistycznego śródmieścia — plac MDM, noszący imię Konstytucji, uchwalonej 22 lipca 1952 r., był w tym dniu widownią wspaniałej manifestacji z górą 200-tysięcznej rzeszy uczestników Zlotu, którzy przedefilowali przed swym ukochanym Prezydentem i przedstawicielami najwyższych władz państwowych.*

O godz. 11.15 rozpoczyna się defilada czołowego oddziału młodzieży polskiej — młodych budowniczych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, parada młodości, tężyzny, radości.

W ciągu 4-godzinnego przemarszu raz po raz z defilujących szeregów padają okrzyki wyrażające gorące uczucia miłości i przywiązania do Prezydenta Bieruta, do ukochanego wychowawcy i nauczyciela młodzieży.

Każdą kolumnę wojewódzką dumnie defilujących zwycięzców Czynu Zlotowego otwierały sztandary ZMP, pod którymi młodzież zorganizowana i niezorganizowana stanęła do szlachetnej rywalizacji we współzawodnictwie zlotowym.

* * *

Czoło pochodu — to sztandary biało-czerwony, czerwony i sztandar Zarządu Głównego ZMP. Tuż za olbrzymimi portretami Bolesława Bieruta i Józefa Stalina, niesionymi przez młodych przodowników — radośnie kroczą tysiące najmłodszych uczestników Zlotu — dzieci. Dzieci defilują rozpromienione, wiwatując na cześć Prezydenta, powiewają w jego stronę barwnymi chusteczkami, chorągiewkami.

Nad trasą przemarszu, nad placem Konstytucji, ukazują się samoloty. To parada lotnictwa, którą otwiera potężny bombowiec z 4 myśliwcami. Wzorowo utrzymując szyk, suną trójkami nowoczesne bombowce i samoloty szturmowe.

Nisko nad placem przelatują wśród huraganowych oklasków samoloty odrzutowe najnowszego typu, wspaniałe srebrne pociski o charakterystycznej budowie skrzydeł.

A tymczasem przed trybuną przechodzi kolumna dzieci koreańskich w polskich mundurkach harcerskich, ze sztandarem Koreańskiej Republiki Ludowo - Demokratycznej i portretem Kim Ir Sena. Warszawa raz jeszcze manifestuje swe serdeczne uczucia dla synów i córek bohaterskiej Korei oraz dla Chin Ludowych.

Defiladę młodzieży otwierają przodownicy pracy i nauki przemysłowego Śląska. Maszerują przodujący górnicy i hutnicy.

Na czele wielotysięcznej grupy młodzieży z woj. wrocławskiego — wielki herb miasta Wrocławia z piastowskim orłem. Na ramionach chłopców i dziewcząt opiera się potężnych rozmiarów portret chorążego pokoju, Józefa Stalina.

Wielobarwna grupa młodzieży chłopskiej z woj. kieleckiego wnosi olbrzymich rozmiarów wieniec z kłosów.

Pochód na chwilę zatrzymuje się. Przed trybuną staje trębacz z Wieży Mariackiej w Krakowie i wykonuje popularny hejnał. Rozpoczyna się przemarsz młodzieży woj. krakowskiego.

Idzie Łódź. Młodzież, która dziś tak licznie zasila przemysł włókienniczy, przypomina przy pomocy makiet i napisów, że wtedy gdy w Łodzi rządziła burżuazja, oznaczało to dla młodzieży masowe bezrobocie i analfabetyzm. W pracy swej, w nauce i w walce o siłę Polski, młodzież woj. łódzkiego wzoruje się na budowniczych Polski Ludowej, których portrety niesie w pochodzie. „Stalin z nami, pokój zwycięży" — to hasło zamyka przemarsz młodzieży łódzkiej.

Delegaci na Zlot z woj. koszalińskiego ubrani w stroje marynarskie i rybackie niosą makiety statków rybackich, których załogi wyróżniły się we współzawodnictwie przedzlotowym. Podobnie jak w innych kolumnach maszerują tu także żołnierze, chroniący nasze Wybrzeże.

Przed kolumną P. O. „Służba Polsce" olbrzymie emblematy Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej, ZMP i Komsomołu. Okrzyki: „Niech żyją brygady „SP" zagłuszają nawet dźwięki orkiestr.

Zmontowana na specjalnym podwoziu, wjeżdża wielka, rozwarta księga Konstytucji rozpoczynając kolumnę woj. olsztyńskiego.

„Na Zlot własnym parowozem" — takie hasło otwiera pochód młodzieży woj. poznańskiego z przodownikami Zakładów im. Stalina na czele. Ich pojawienie się daje hasło do wielkiej manifestacji na cześć wielkiego przyjaciela młodzieży polskiej Józefa Stalina i na cześć młodych przodowników z zakładów poznańskich Jego imienia.

Pochód młodzieży woj. łódzkiego otwiera grupa niosąca duże dojrzałe złote kłosy zboża oraz wielki napis: „Damy więcej chleba ojczyźnie".

Również ze snopami zboża idą, w barwnych chustkach na głowach, młode dziewczęta z kolumny woj. rzeszowskiego.

Obrazem najlepszych tradycji, do których nawiązuje młodzież rozpoczyna się przemarsz reprezentantów woj. warszawskiego. Kolejno przesuwają się przed oczami widzów wielkie niesione przez młodzież obrazy historyczne: bitwa pod Maciejowicami, bitwa pod Ostrołęką, rewolucja 1905 roku, strajki robotnicze pod przewodem KPP.

W dalszym ciągu manifestacji rozpoczyna się kilkutysięczny pochód sportowców. Wspaniale reprezentuje się grupa czołowa, niosąca flagi wszystkich zrzeszeń sportowych. „Pogłębiajmy swą wiedzę, by lepiej służyć ojczyźnie" — tej treści transparent niosą młodzi sportowcy - akademicy.

Całość pochodu zamyka grupa ze szturmówkami, niosąca wielki portret Tego, którego praca i walka umożliwiła młodzieży swobodne życie, naukę i pracę w Polsce Ludowej — portret Prezydenta Bieruta.

Przyznanie nagród za osiągnięcia w dziedzinie nauki, postępu technicznego, literatury i sztuki za rok 1952

Poniżej podajemy dalszy wykaz osób, którym Prezydium Rządu przyznało nagrody za osiągnięcia w dziedzinie postępu technicznego za rok 1952.

5. Nagroda zespołowa: mgr inż. Hieronim Łukomski, mgr inż. Kazimierz Auleytner, mgr inż. Jerzy Bader, Marian Biernacik — monter elektryk, Zenon Rokos — elektromonter, Andrzej Balcerzak asystent inst. elektrotechniki, mgr inż. Zygmunt Hasterman — za opracowanie pełnej dokumentacji, technologii oraz uruchomienie seryjnej produkcji odgromników zaworowych dla napięć od 0.5 do 30 K.V.

6. Nagroda zespołowa; mgr inż. Wincenty Pajewski, Antoni Żyńca — technik, Zdzisław Turley — technik — za badania nad materiałami i elementami piezoelektrycznymi oraz uruchomienie produkcji oscylatorów kwarcowych i kryształów syntetycznych.

7. Nagroda zespołowa: mgr inż. Jerzy Piaskowski, inż. Alojzy Jankowski, Antoni Bargiel — formierz, mgr inż. Jerzy Górczyński, Franciszek Kocur — laborant — za opracowanie technologii i wprowadzenie do przemysłu produkcji żeliwa sferoidalnego.

8. Nagroda zespołowa; mgr inż. Józef Poczobut, mgr inż. Jan Miodyński, inż. Henryk Langer, Karol Ficek — ślusarz, Kurt Kurpierz — brygadzista — wytaczacz, Eugeniusz Bimczok — formierz — za opracowanie konstrukcji i uruchomienie produkcji szeregu pomp okrętowych typu „Duplex", „Simplex" i odśrodkowych

9. Nagroda zespołowa: mgr inż. Władysław Rutkowski, mgr inż. Edmund Bryjak, mgr inż. Bolesław Zacharzewski, mgr inż. Wacław Cegielski, mgr inż. Bronisław Razumowski, mgr inż. Halina Rutkowska, mgr inż. Stanisław Stolarz — za wprowadzenie nowoczesnych metod metalurgii proszków do przemysłu krajowego.

10. Nagroda zespołowa: Bernard Elkowicz — technik, mgr inż. Zygmunt Szymankiewicz — za opracowanie konstrukcji wyłączników do samoczynnego powtórnego załączenia.

11. inż. Roman Pawłowicz — za opracowanie, opanowanie i wprowadzenie ważnego procesu technologicznego w przemyśle metalowym.

12. inż. Jan Unger — za prace projektowo - konstrukcyjne w dziedzinie mechanizacji nawęglania.

13. Nagroda zespołowa: inż. Julian Pilch, inż. Józef Pilarczyk, prof. inż. Fryderyk Staub — za opracowanie technologii i uruchomienie produkcji nowych gatunków elektrod otulonych do łukowego spawania.

14. Nagroda zespołowa: inż. Kazimierz Dybał, Kazimierz Suchoń — konstruktor, Maksymilian Tomiak — technik-mechanik, Marian Tomiak — technik - mechanik, konstruktor — za prace w dziedzinie projektowania pieców hutniczych i przemysłowych ze specjalnym uwzględnieniem pieców przepychowych walcowniczych 3-strefowych.

15. Nagroda zespołowa: Ignacy Gallot — konstruktor, Jan Kania — technik hutniczy, inż. Cezary Murski, inż. Antoni Wartak, Stanisław Piątek — technik - mechanik — za opracowanie kalibrowania walców i walcowanie profilu obręczowego do ogumienia.

16. Nagroda zespołowa: mgr Jan Machinek, mgr inż. Jerzy Carlson — za zrealizowanie metody dwustopniowego spiekania galen i za zmechanizowanie transportu wewnętrznego.

17. Nagroda zespołowa: inż. Tadeusz Mazanek, inż. Tadeusz Zdziennicki — za opanowanie produkcji rur platerowanych warstwą stali kwasoodpornej.

18. Nagroda zespołowa: Antoni Mikołajczyk — ślusarz mechanik, Stanisław Pawłowski — ślusarz mechanik — za samodzielne skonstruowanie i wykonanie automatycznych pras do formowania kanałków i rurek szamotowych.

19. Nagroda zespołowa: inż. Jerzy Wójcik, mgr inż. Mieczysław Pachowski, Roman Oles — formierz — za opracowanie kwasoodpornego żeliwa wysoko - krzemowego i wprowadzenie go do przemysłu oraz inż. Wójcik za udział w opracowaniu stopów miedziowo-krzemowych.

20. Nagroda zespołowa: mgr inż. Franciszek Pawłowski, mgr inż. Zbigniew Skoraczyński, mgr inż. Stefan Dutkowski, inż. Zygmunt Szczeciński, mgr inż. Stanisław Roszkowski, Adam Cywiński — konstruktor — za skonstruowanie zespołu maszyn i przyrządów do produkcji igieł dziewiarskich oraz uruchomienie tej produkcji.

21. Nagroda zespołowa: Czesław Wcisło — technik mechanik, Antoni Langfort — kierownik walcowni, mgr Stanisław Grabowski — za opracowanie produkcji rur kwasoodpornych.

22. Nagroda zespołowa: mgr inż. Józef Wójcikiewicz, mgr inż. Zenon Szpigler, Bolesław Kolesiński — technik — za opracowanie, wykonanie i zastosowanie w teletransmisji kabla dalekosiężnego o rozszerzonym pasmie częstotliwości

23. Inż. Konstanty Bizuń — za skonstruowanie i uruchomienie uproszczonego typu samoprząśnicy (selfaktora) wydajniejszego i lepszego od maszyn produkowanych dawniej.

24. Mgr inż. Antoni Czechowski — za uruchomienie produkcji urządzeń nadawczych.

25. Inż. Ilia Jofe — za opracowanie konstrukcyjne szeregu typów obrabiarek, a w szczególności wiertarki kolumnowej ciężkiej wk-63 i szlifierki do walców saw.

26. Mgr inż. Stanisław Piekarczyk — za opracowanie i zastosowanie nowego sposobu prowadzenia chodników w kopalniach rudy żelaznej.

27. Stefan Rurawski — ślusarz wielokrotny racjonalizator, obecnie główny inżynier — za wybitne osiągnięcia racjonalizatorskie w dziedzinie konstrukcji, technologii i produkcji żarówek.

28. Nagroda zespołowa: mgr inż. Juliusz Wilk, mgr inż. Natalia Planeta, Jerzy Pietowski — asystent obróbki cieplnej, mgr inż. Stanisław Jabłoński — za opracowanie receptury krajowych soli hartowniczych, technologii ich produkcji oraz wprowadzenie tych soli do przemysłu.

29. Inż. Zygmunt Karliński — za zbudowanie uproszczonego staloskopu.

30. Nagroda zespołowa: inż. Marceli Kulbinger, Stanisław Wecewicz — ślusarz, Kazimierz Wiśniewski — technik-mechanik, Dawid Sznajder — ślusarz, Henryk Szuba — ślusarz — za koncepcje i wykonanie powlekarki papieru bakielizowanego.

Sekcja przemysłu chemicznego

NAGRODA II STOPNIA

1. mgr inż. Aleksander Pilc — za pionierską działalność w dziedzinie opracowywania i przenoszenia nowych metod produkcyjnych z Instytutu Chemicznego do fabryk.

2. NAGRODA ZESPOŁOWA dr inż. Witold Mazgaj i mgr Józef Kwiecień — za wprowadzenie do produkcji precypitatu — nowego wysokowartościowego nawozu fosforowego bez użycia kwasu siarkowego.

3. NAGRODA ZESPOŁOWA Józef Koczwara — brygadzista warsztatu rymarsko-wulkanizacyjnego, Jan Maftyjewicz — kierownik warsztatu elektrotechnicznego, inż. August Przybylski, inż. Stefan Szybalski, Zbigniew Piotrowicz — brygadzista, Jan Dworecki — ślusarz-brygadzista — za opracowanie i realizację hydromechanicznego urządzenia do wyładunku buraków cukrowych z wagonów kolejowych na spławy w cukrowni.

4. dr Jan Kovats — za opracowanie metody fabrykacji cytrynianu wapnia z melasu na drodze fermentacyjnej oraz uruchomienie produkcji w skali technicznej.

5. mgr Zygmunt Gmaj — za opracowanie i uruchomienie na skalę techniczną produkcji leków sulfamidowych dotychczas w Polsce nieprodukowanych.

6. NAGRODA ZESPOŁOWA dr inż. Fritz Wadehn, Władysław Pawelec — starszy asystent laboratorium — za uruchomienie produkcji nowego środka przeciwreumatycznego (acth).

7. NAGRODA ZESPOŁOWA inż. Jerzy Smoleński, mgr Jerzy Wolf, Zbigniew Groll — technik-mechanik — za uruchomienie produkcji chloromycetyny.

NAGRODA III STOPNIA

1. dr inż. Kazimierz Okoń — za prace nad otrzymywaniem garbników syntetycznych. 2. inż. Zbigniew Szczypiński — za przystosowanie dokumentacji radzieckiej do istniejącej aparatury i otrzymanie w skali przemysłowej nowego produktu z dziedziny technologii organicznej.

3. NAGRODA ZESPOŁOWA mgr inż. Aleksander Reinhercs, mgr Antoni Świerczyński, mgr Zbigniew Pazoła, Bogusław Stefaniak — kierownik sekcji doświadczalnej i Alfons Hossa — st. laborant — za opracowanie metody i uruchomienie produkcji doświadczalnej koncentratu witaminy „CSS" z owoców dzikiej róży.

4. NAGRODA ZESPOŁOWA inż. Jan Liwowski, dr Atanazy Boryniec, inż. Stanisław Ostrouch, Józef Mędrek — kierownik zmiany produkcyjnej, Zygmunt Jankowski — mistrz ślusarski, Władysław Olczak — mistrz ołowiarski — za wprowadzenie do produkcji jedwabiu wiskozowego zamiast importowanej bawełny do produkcji kordów do opon samochodowych i transporterów.

5. Władysław Żeleźniak — technik — za wybitne zasługi racjonalizatorskie w dziedzinie rozwiązań konstrukcyjnych maszyn i urządzeń w przemyśle cukrowniczym.

6. Inż. Julian Kulka — za opracowanie procesu technologicznego i uruchomienie produkcji przerobu żywicy pocelulozowej.

Sekcja górnictwa

NAGRODA I STOPNIA

NAGRODA ZESPOŁOWA

dr inż. Tadeusz Laskowski i mgr inż. Dionizy Korol — za opracowanie metody otrzymywania węgli specjalnie czystych jako surowca do produkcji elektrod i za opracowanie produkcji pirytów z węgli.

NAGRODA II STOPNIA

1. NAGRODA ZESPOŁOWA Bernard Bugdoł — górnik — dyrektor kopalni, Jakub Osowski — górnik-kombajner, Wojciech Winkler — ślusarz-kombajner, mgr inż. Stanisław Kempiński — za wprowadzenie kombajnów typu „Donbass" w kopalni „Zabrze -Zachód", zastosowane propozycje racjonalizatorskie i osiągnięcia wysokiej wydajności.

2. NAGRODA ZESPOŁOWA inż. Herbert Kaniut, Mieczysław Sarzała — technik-mechanik, Emil Paszek — technik-mechanik, inż. Kazimierz Kolebski, Bolesław Jarząbek — mistrz ślusarski, Zdzisław Kufrej — ślusarz, Julian Romański — ślusarz — za opracowanie i wykonanie ładowarki zasięrzutnej do kamienia typu ŁZK.

3. NAGRODA ZESPOŁOWA dr Konstanty Tołwiński, doc. dr Adam Tokarski — za odkrycie nowych pól naftowych.

NAGRODA III STOPNIA

1. NAGRODA ZESPOŁOWA Emil Płonka — górnik, Jan Mozgwa — ładowacz, Antoni Wieczorek — górnik, Stanisław Biedroń — technik-mechanik i mgr inż. Józef Wanat — za szybkościowe metody prowadzenia chodników przy użyciu wrębiarki zabierkowej, ładowarki wstrząsanej „kaczy dziób", za opracowanie i realizację nowych harmonogramów oraz osiągnięcie wysokiego postępu miesięcznego i przeniesienie metody na inne kopalnie.

2. mgr inż. Eligiusz Tarach — za zaprojektowanie konstrukcji i uruchomienie produkcji urządzeń sygnalizacji kopalnianej.

3. NAGRODA ZESPOŁOWA mgr inż. Józef Ostaszewski, Stanisław Steliga — ślusarz-mechanik, Józef Wójcik — ślusarz-mechanik, Jan Dygutowicz — ślusarz — za prace racjonalizatorskie w dziedzinie kopalnictwa naftowego, w szczególności za konstrukcję, wykonanie i zastosowanie aparatów i przyrządów do wiertnictwa i wydobywania ropy naftowej.

4. NAGRODA ZESPOŁOWA mgr inż. Zdzisław Ziółkowski, inż. Włodzimierz Jaworski, inż. Władysław Śliwiński, inż. Władysław Setkiewicz, Stanisław Węklar — laborant, kierownik produkcji, Franciszek Machnik — ślusarz masz. kierownik warsztatu — za opracowanie i wprowadzenie w życie sposobu selektywnej rafinacji olejów krezolem wraz z regeneracją rozpuszczalnika.

Sekcja przemysłu lekkiego

NAGRODA III STOPNIA

1. NAGRODA ZESPOŁOWA Stanisław Czerwiński — spawacz, dyrektor cementowni „Saturn", Bonawentura Ociepa — mistrz maszynowy, kierownik techniczny cementowni „Saturn" — za zwiększenie obrotów pieców klinkrowych i zwiększenie ich wydajności.

2. NAGRODA ZESPOŁOWA Eugeniusz Balcerzak — technik włókienniczy, Bolesław Machowski — kierownik kontroli technicznej, Antoni Grabowski — majster płyt uszczelniających, Stanisław Wasiak — brygadzista, inż. Jerzy Cypryk, inż. Mieczysław Pawłowski, Wincenty Dragański — technik włókienniczy — za wykonanie płyt uszczelniających benzyno- i olejoodpornych.

Sekcja budownictwa

NAGRODA II STOPNIA

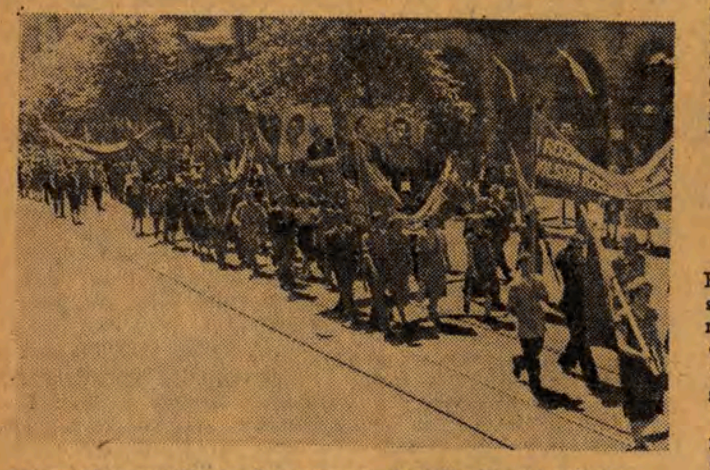
1. NAGRODA ZESPOŁOWA inż. Mieczysław Johann, inż. Oskar Szindler, Florian Kasztan — kierownik robót montażowych, Władysław Olszewski — mistrz budowlany, inż. Antoni Piotrowski, inż. Zdzisław Niziński, Lubomir Strużek — technik-elektryk, Augustyn Szatko — ślusarz-mechanik, Józef Kuc — cieśla - monter, Emil Matuszek — mistrz ślusarski — za stosowanie kompleksowej organizacji oraz za nowatorskie metody koordynacji pracy i wykonawstwa przy budowie wielkiej nowej stalowni w hucie im. Bolesława Bieruta.

(Dalszy ciąg w numerze jutrzejszym).

W dniu ósmej rocznicy ogłoszenia Manifestu PKWN mieszkańcy Łodzi i województwa radośnie witali uchwalenie Konstytucji

Wielka manifestacja na Placu Zwycięstwa

Mieszkańcy Łodzi radośnie obchodzili święto 22 Lipca i uchwalenie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Już od wczesnego ranka przed zakładami pracy gromadziły się liczne delegacje. Zbliża się godzina 9. Wielki Plac Zwycięstwa tonie w powodzi flag i transparentów. Ze wszystkich ulic idą wieluset-



Uczestnicy manifestacji przemaszerowali ulicami miasta.

osobowe grupy, nad którymi powiewają dziesiątki sztandarów, flag i emblematów.

Idą zwartą grupą robotnicy Zakładów Przemysłu Bawełnianego im. Stalina. Na przedzie kolumny wielkie portrety pierwszego Obywatela Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i współtwórcy Wielkiej Karty Zwycięstw narodu polskiego — Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, towarzysza Bolesława Bieruta oraz Generalissimusa Stalina.

Z każdą chwilą Plac Zwycięstwa coraz bardziej wypełnia się nowymi delegacjami. Oto nadchodzą pracownicy ZPB im. Okrzei, których załoga w Czynie Lipcowym dała dodatkową produkcję wartości około 300 tys. zł. Za nimi wkraczają robotnicy ZPW im. Wiosny Ludów. Są wśród nich wybitni przodownicy pracy, jak np. tkacz Stanisław Żuchowski, który we współzawodnictwie lipcowym wykonywał przeciętnie 120 proc. planu.

Mienią się świeżością barw stroje organizacyjne młodzieży ZMP-owskiej. Grupy młodzieży rozpoczynają chóralne śpiewy. Na placu panuje nastrój radości i wesela.

Na przedzie delegacji Dzielnicy Widzew ustawiła się załoga Widzewskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego im. 1 Maja. Wśród młodzieży ZMP-owskiej i niezorganizowanej mienią się wielobarwne stroje łowickie młodzieży wiejskiej z Mąkolic, wsi, z którą utrzymuje łączność załoga tych zakładów.

Miejsca na trybunie zajmują przedstawiciele Prezydium Rady Narodowej, partii, organizacji związkowych i społecznych. Ponad głowami zebranych dumnie powiewają czerwone i biało-czerwone sztandary. Głos zabiera przedstawiciel Zarządu Łódzkiego ZMP tow. Niewola, który zapoznaje zebranych z osiągnięciami młodzieży łódzkiej, uzyskanymi we współzawodnictwie zlotowym i w Czynie Lipcowym. Mówi o tym, iż na terenie Łodzi na przestrzeni ostatnich dwóch miesięcy powstały setki nowych brygad produkcyjnych, trójek przędzalnianych i tkackich — mówi o tym, że razem z młodzieżą współzawodniczyły tysiące starszych robotników, dzieląc się z młodymi swoimi bogatymi, nabytymi w ciągu wielu lat pracy doświadczeniami.

Po krótkiej przerwie następuje najbardziej doniosły moment uroczystości — transmisja z Warszawy przemówienia do młodzieży, wygłoszonego przez Prezydenta Bolesława Bieruta.

Kiedy z głośników padają słowa ślubowania, składanego przez uczestników Zlotu, wielotysięczne rzesze zgromadzonych na Placu Zwycięstwa prężą się w postawie na baczność. Tysiące ust powtarzają słowa ślubowania.

Po zakończeniu transmisji odbyły się występy chóru i orkiestry Polskiego Radia oraz Związku Zawodowego Kolejarzy.

Po występach, zwartymi kolumnami, z pieśnią na ustach młodzież oraz delegacje poszczególnych zakładów pracy przemaszerowały ulicami Stalina i Piotrkowską do Placu Wolności.

W Radomsku

Na boisku sportowym im. Komuny Paryskiej w Radomsku zebrali się mieszkańcy miasta oraz przedstawiciele 11 okolicznych gmin. Licznie przybyła młodzież, niosąc szturmówki i hasła zlotowe.

Po wysłuchaniu przemówienia Prezydenta Bieruta oraz ślubowania młodzieży biorącej udział w Zlocie Młodych Przodowników — Budowniczych Polski Ludowej, przewodniczący Prezydium PRN w Radomsku, Piotr Chylak, wręczył nagrody oraz dyplomy przodownikom pracy.

Na zakończenie uroczystości młodzież w pochodzie przeszła ulicami miasta, wznosząc gromkie okrzyki na cześć Polski Ludowej oraz Prezydenta towarzysza Bolesława Bieruta.

W Tomaszowie

Już od wczesnych godzin rannych tłumy mieszkańców Tomaszowa wyległy na ulice miasta, by wziąć żywy udział w manifestacjach na cześć Święta Odrodzenia, uchwalenia Konstytucji i odbywającego się w Warszawie Zlotu. Wielką doniosłość tego święta podkreślała bogata dekoracja miasta.

Tysiące młodzieży i starszych mieszkańców miasta wypełniło boisko „Spójni", by wysłuchać przemówienia towarzysza Bieruta na Zlocie i uczestniczyć we wspaniałej manifestacji.

Wyrazem coraz bardziej zacieśniającego się sojuszu robotniczo-chłopskiego był udział w manifestacji licznych delegacji chłopów pracujących zaproszonych przez załogi zakładów pracy z okolicznych wsi. Między innymi licznie reprezentowane były powiaty Rawa Mazowiecka i Brzeziny.

— Gorące owacje zgotowali zebrani młodzieży TZWS TZWR, której wręczono proporzec za wysokie wyniki we współzawodnictwie i pomyślną realizację zobowiązań zlotowych. Następnie uformował się długi pochód, który przeszedł ulicami miasta.

W godzinach popołudniowych mieszkańcy Tomaszowa w nastroju radości i wesela spędzili czas na stadionie i boisku „Spójni", gdzie odbywały się imprezy sportowe, artystyczne i zabawy ludowe.

W Pabianicach

Już o godzinie 9 rano na stadionie Wojska Polskiego zebrały się delegacje z zakładów pracy, młodzież oraz wszyscy mieszkańcy miasta. W skupieniu wysłuchano z głośników radiowych przemówienia, wygłoszonego przez Prezydenta RP, towarzysza Bieruta oraz ślubowania młodzieży, uczestniczącej w Zlocie Młodych Przodowników w Warszawie.

Następnie przewodniczący Prezydium MRN, tow. Rybałow, omówił historyczne znaczenie Manifestu PKWN. W dalszym ciągu uroczystości towarzysz Rybałow przekazał zlotowy proporzec przechodni Zarządu Głównego ZMP przodującej brygadzie młodzieżowej Zofii Zubrzyk z Pabianickich ZPB.

Z kolei wręczone zostały dyplomy uznania młodzieżowym przodownikom pracy, wyróżniającym się w realizacji Czynu Zlotowego. Między innymi dyplom otrzymała Aleksandra Dziuba, przodownica Zakładów Wytwórczych Lamp Żarowych, uzyskująca 181 proc. normy, oraz Leszek Bartoszek z tegoż zakładu, który został wyróżniony za wybitne zasługi w Czynie Zlotowym.

W godzinach popołudniowych odbyły się na stadionie sportowym „Włókniarza" imprezy sportowe, a w parku „Wolność" — zabawa ludowa, którą urozmaiciły występy młodzieżowych zespołów artystycznych.

W Piotrkowie

Ze wszystkich ulic miasta ściągają na plac „Agrikoli" tłumy mieszkańców Piotrkowa, zalegając przyległe skwery i ulice. O godz. 10 oficjalną część uroczystości rozpoczyna przemówienie przewodniczącego Zarządu Powiatowego ZMP, tow. Wojtani. W prostych, szczerych słowach wyraża on uczucia całej młodzieży zebranej licznie na placu, przybyłej z różnych gmin powiatu, która wraz z całym społeczeństwem realizuje zadanie walki o pokój i Plan 6-letni. Dumnie brzmi meldunek o realizacji zobowiązań na cześć Zlotu, które dały gospodarce narodowej ponad 1.200.000 zł oszczędności. Przyczynili się do tego sukcesu młodzi przodownicy z huty „Hortensja" — Weredin i Gierczak, Antoszczyk i Glonek z Kombinatu Piotrkowskiego oraz wielu innych. Bohaterowie Czynu Zlotowego w liczbie 800 biorą udział w uroczystościach w Warszawie. Na zakończenie przemówienia wznoszono okrzyki: „Niech żyje opiekun młodzieży — towarzysz Bolesław Bierut!", „Niech żyje święto PKWN!", „Niech żyje pokój!".

Z kolei barwny tłum zdąża w stronę trasy pochodu zapełniając szczelnie Al. Stalina oraz oblegając trybunę udekorowaną czerwienią i zielenią. Następuje przemarsz sportowców i młodzieży.

W Kutnie

Na Plac Wolności w Kutnie ściągnęła się licznie młodzież z tutejszych zakładów pracy, a także przybyła z gmin Kutno, Łanięta i Sójki. Na trybunie zasiedli przodownicy pracy i nauki i przedstawiciele pracującej młodzieży wiejskiej.

Zebranych powitał przedstawiciel Zarządu Powiatowego ZMP, tow. Krawczyński.

Po wysłuchaniu przemówienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i ślubowania młodzieży na Zlocie w Warszawie, obecni odśpiewali hymn młodzieżowy.

Następnie młodzież w radosnym nastroju przeszła w pochodzie ulicami miasta.

W Sieradzu

Na stadion sportowy ZS „Unia" w Sieradzu nieustannie wjeżdżają samochody, wypełnione rozśpiewaną młodzieżą z gromad pow. sieradzkiego, przybywających na uroczysty obchód święta Odrodzenia Polski. Obszerny plac sportowy powoli wypełnia się młodzieżą, dziećmi w harcerskich mundurkach i dorosłymi. Na trybunie zajmuje miejsce kierownik Wydziału Rolnego KW PZPR, tow. Dobrodziej, sekretarz KP PZPR, Kaluszko, oraz przedstawiciele Prezydium PRN, ZP ZSCh i ZP ZMP.

Uroczystość rozpoczęto wysłuchaniem przemówienia radiowego Prezydenta Bieruta, wygłoszonego na Zlocie Młodych Przodowników w Warszawie. Następnie sekretarz Prezydium PRN, tow. Rosiński, wręczył dyplomy uznania młodym przodownikom pracy za ich wysokie wyniki produkcyjne, uzyskane w realizacji zobowiązań przedzlotowych. Z kolei zostało nagrodzonych premiami pieniężnymi 76 przodujących chłopów — hodowców.

Manifestacje dumy i radości w całym kraju w związku z uchwaleniem Konstytucji

Od wczesnych godzin rannych w radosny dzień Święta Narodowego ciągnęły ulicami Szczecina niezliczone tłumy ludności na olbrzymi plac Jasnych Błoni.

Uroczysta cisza zaległa plac, gdy z głośników rozległy się słowa Prezydenta Bieruta. Razem z ludnością stolicy, społeczeństwo Szczecina manifestowało swą radość z powodu uchwalenia Konstytucji, razem z ludnością stolicy wznosiło serdeczne okrzyki na cześć nauczyciela i wodza narodu polskiego — Bolesława Bieruta.

Słowa ślubowania ojczyźnie wraz z 200 tys. delegatów na Zlot w Warszawie, powtarzały zebrane na Jasnych Błoniach tysięczne rzesze mieszkańców Szczecina.

• • •

Rozśpiewana młodzież krakowska, robotnicy i delegacje chłopów przeszli 22 [illegible] ulicami miasta w manifestacyjnym pochodzie, udając się na tonący w powodzi flag i sztandarów stadion „Gwardii". W skupieniu słuchali zgromadzeni na stadionie transmitowanego przez radio przemówienia Prezydenta Bolesława Bieruta. Po przemówieniu Prezydenta długo trwały owacje na jego cześć. Licznie zebrana młodzież powtarzała następnie słowa ślubowania, składanego w stolicy przez tysięczne rzesze Młodych Przodowników Budowniczych Polski Ludowej.

Rano w dniu Święta Odrodzenia młodzież katowicka zebrana na wielkim stadionie „Stali", z wielkim entuzjazmem przyjęła przemówienie nauczyciela i przyjaciela młodego pokolenia Polski składając wraz z 200 tys. młodych przodowników w Warszawie uroczyste ślubowanie.

Nowe domy mieszkalne i placówki kulturalne oddano do użytku ludzi pracy

WARSZAWA (PAP) — W dniu Święta Odrodzenia Polski oddano do użytku ludzi pracy setki nowych placówek kulturalnych, zdrowia i bloków mieszkalnych.

Załoga huty „Stalin" w Łabędach otrzymała nowowybudowany dom kultury. Nowocześnie urządzony dom kultury posiada salę teatralną z około 2 000 miejsc i ze sceną ruchomą.

Również przy kop. „Wanda-Lech" w Wirku otwarto wspaniały dom kultury. Nowa placówka posiada bogatą bibliotekę, czytelnię, salę widowiskową, salę do ćwiczeń sportowych.

Społeczeństwo woj. katowickiego otrzymało szereg nowych lub wyremontowanych pomieszczeń mieszkalnych.

W 17 gminach województwa katowickiego otwarto i oddano do użytku ludności wiejskiej świetlice gromadzkie.

Nowe ośrodki kultury — 39 wzorcowych świetlic gminnych otwarto w gromadach woj. łódzkiego.

Ponad 300 tysięcy łodzian wesoło bawiło się na Festynie Ludowym

Długie, cieniste aleje, szerokie, słoneczne polany Parku Ludowego na Zdrowiu wypełniły się wczoraj ponad 300-tysięczną rzeszą łodzian, którzy przybyli tu, aby na Festynie Ludowym, w nastroju radości i wesela spędzić popołudnie święta 22 Lipca. Do odwiedzenia Parku Ludowego zachęciła wszystkich nie tylko naprawdę piękna pogoda, ale i bogaty, niezmiernie urozmaicony program artystyczny, jaki przygotowali organizatorzy Festynu.

Na estradzie nr 1 obok boiska sportowego *oczekiwały publiczność* występy orkiestry MPK pod dyrekcją tow. Dobkiewicza. Skoczne dźwięki muzyki ludowej, przepiękne uwertury operowe, nagradzane były raz po raz rzęsistymi oklaskami, a prawdziwą owację zgotowano tramwajarzom, gdy konferansjer przypomniał wszystkim, że to przecież łódzkie MPK zdobyło I miejsce we współzawodnictwie ogólnopolskim.

Obok orkiestry ogromną popularnością cieszyła się strzelnica LPŻ. Młodzież, a także wielu starszych badało tutaj swe zdolności strzeleckie.

Po występach orkiestry MPK oczekują widzów ciągle nowe niespodzianki i przyjemności. Oto na estradę wstępują najlepsi soliści Opery Śląskiej, a potem ekipa artystyczna oraz zespoły świetlicowe.

Janek Krężel z VI Szkoły TPD nie pojechał na Zlot. Z grupką kolegów i koleżanek bawi się więc doskonale, na Festynie Ludowym w Łodzi. Przyłącza się do nich grupa żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego i po chwili już roześmiana młodzież wywija dziarskiego oberka, którego gra orkiestra wojskowa.

Nieprzeliczone tłumy zebrały się przy estradzie nr. 2. Rzęsiste oklaski otrzymuje zespół mandolinistów pod dyrekcją E. Ciukszy, który wykonuje najpopularniejsze, ulubione przez wszystkich piosenki radzieckie.

Po chwili na obszerny plac zajeżdżają trzy udekorowane samochody ciężarowe załadowane planszami i setkami książek. To pracownicy bibliotek miejskich przybyli na Festyn, by tutaj popularyzować czytelnictwo. Nie upłynęło kilka minut, a już obok estrady wyrosły stoiska—biblioteki zawierające bogaty wybór książek i plansze ilustrujące ogromny rozwój czytelnictwa w Łodzi.

— Uwaga! Uwaga! Rozpoczynamy konkurs pt. „Czy znasz nową literaturę" — słychać wezwanie przez megafony.

W bocznych alejach parku *rozmieściły się stoiska „Domu Książki"*, nęcąc przechodniów barwnymi okładkami wydawnictw. Wokół każdego stoiska cisną się tłumy ludzi.



Wielotysięczne rzesze łodzian przyglądają się występom artystycznym na Wielkim Festynie Ludowym na Zdrowiu.

Wesoły gwar głosów dziecięcych miesza się z dźwiękami muzyki. Tu bawią się najmłodsi mieszkańcy Łodzi, wśród radości i zabaw obchodząc święto 22 Lipca. Z zachwytem ogląda dziatwa pełne niebezpieczeństw życie małego Murzynka Sambo i jego przyjaciela lwa, które przedstawia dzieciom teatr „Arlekin". Obok dzieci widać spokojne twarze matek. Janina Rybkowska, pracownica ZPB im. Stalina, przybyła tutaj z dwiema córeczkami, 6-letnia Ewunia i 10-letnia Stasia, radośnie pokrzykując, biorą udział w zabawie, którą prowadzi Leszek Mikułowski.

Z megafonu padają teraz słowa o uchwalonej przez Sejm Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Konstytucji, która gwarantuje ludziom pracy możność pracy i kulturalnego odpoczynku.

Twarze rodziców bawiących się na Festynie dzieci, poważnieją. Nasuwają się wspomnienia z ich własnego dzieciństwa w koszmarnych latach kapitalizmu: zabawy w rynsztokach, głód... Nie czas jednak na smutne wspomnienia, gdy dookoła widać szczęśliwe, roześmiane buziaki dzieci, gdy słychać wesołą piosenkę.

W pobliżu estrady nr. 3 PSS Łódź - Zachód przygotowała wielką niespodziankę. Zorganizowano loterię fantową dla członków PSS. Każdy los wygrywa, a jest ich cztery tysiące. Fanty stanowią: aparaty fotograficzne, damskie torebki, teczki skórzane, wieczne pióra i in.

Do stołu z fantami podchodzi właśnie Bronisława Kobus z ul. Świerczewskiego 52, trzymając w ręku wyciągnięty los. Na twarzy jej widać napięcie. Z niecierpliwością szuka swego numeru w spisie. Nagle wydaje okrzyk radości. Wygrała piękny aparat fotograficzny.

Eugeniusz Dreger, pracownik Elektrowni Łódzkiej, wygrał teczkę skórzaną, a tramwajarz Adolf Boniewicz — skórzaną torebkę damską.

Piękna pogoda dodaje wszystkim humoru, a świeże powietrze wpływa dodatnio na apetyt. Nic też dziwnego, że przez cały dzień kilkadziesiąt bufetów MHD i PSS cieszyło się niezmiernym powodzeniem.

W nastroju prawdziwej radości i beztroskiej zabawy robotnicza Łódź spędziła dzień 22 lipca.

Dyżury aptek

Dzisiejszej nocy dyżurują następujące apteki: Piotrkowska 165, Narutowicza 6, Rzgowska 147, Więckowskiego 21, Karolewska 48, Przybyszewskiego 41, Limanowskiego 80, Al. Kościuszki 44.

Dyżur położniczo-ginekologiczny: dziś dyżuruje przez całą dobę Szpital im. M. Curie-Skłodowskiej, ul. Curie-Skłodowskiej 15.

Radosne spotkanie na Zlocie

W sobotę od rana w namiotach na Rakowcu, gdzie na okres Zlotu zamieszkała młodzież łódzka, szumiało jak w ogromnym ulu. Młodzież polska miała się spotkać z delegacjami młodzieży innych państw i faktem tym żyła już od najwcześniejszych godzin.

Henia Owczarek, delegatka na Zlot z ZPB im. Waltera, z niecierpliwością oczekiwała spotkania z młodzieżą radziecką, która z takim bohaterstwem broniła swej ojczyzny, która jest przykładem dla młodzieży całego świata. Henia Owczarek nie opuściła ani jednego filmu o młodzieży radzieckiej, przeczytała o niej dziesiątki książek. I jadąc na Zlot żywiła nadzieję, że będzie mogła zobaczyć, porozmawiać z komsomolcami.

Widziała ich. Rozmawiała z nimi.

Objawszy się ramionami z Lidią Wroniną spod Charkowa, długo opowiadały sobie o własnym życiu, a potem na znak przyjaźni zawartej na całe już życie, wymieniły swe znaczki organizacyjne.

• • •

Zbieranie i wymienianie znaczków z młodzieżą różnych krajów to zwyczaj, który przyjął się już na każdym festiwalu, na każdym zlocie młodzieży. Swojego rodzaju rekordzistka w wymienianiu znaczków jest na Zlocie Młodych Przodowników w Warszawie Barbara Pawelus, tkaczka, delegatka na Zlot z ZPB im. Armii Ludowej.

Basia Pawelus „zdobyła" już znaczek pioniera, Komsomołu i FDJ, a także adres i własnoręczny podpis przedstawiciela młodzieży Hiszpanii.

Basia nie znajduje wprost słów aby wyrazić swe wrażenia ze spotkania z młodzieżą innych krajów.

— Nie umiem po hiszpańsku, nie umiem po niemiecku, nie umiem po rosyjsku, a przecież porozumieliśmy się bez trudu. Dlaczego? — zastanawia się Barbara Pawelus i dodaje z ogromną pewnością: — To dlatego, że my, młodzież, mamy jednakowe myśli. I ten młody Hiszpan, i ten młody delegat z FDJ i ta młoda komsomołka, wszyscy chcemy jednego: pokoju na świecie, możności pracy i nauki, socjalizmu.

• • •

Zwykle uśmiechnięty i wesoły Zbigniew Nowak, który kieruje grupą 9 brygady III, po spotkaniu z młodzieżą niemiecką, od razu posmutniał.

— Rozmawiałem z delegatką z FDJ, Edith Pempel, która uciekła ze strefy zachodniej i teraz przebywa w NRD — mówi Nowak. Opowiadała mi jakie prześladowania musi cierpieć tam młodzież, która pragnie wolności i pokoju. Amerykańscy okupanci nie liczą się z nikim i z niczym. Ale to wszystko tylko zwiększa opór młodzieży niemieckiej, która chce być wolna i będzie wolna — dodaje Zbyszek Nowak z ostrym błyskiem w oczach. My, naszą pracą, zwiększoną wydajnością i budową socjalizmu pomożemy jej w tym. Są przecież naszymi przyjaciółmi, tak jak i my pragną pokoju, wolności i pracy.

• • •

Wzruszające, naprawdę wzruszające było spotkanie młodzieży łódzkiej z młodzieżą Związku Radzieckiego, Hiszpanii i Niemiec; delegacjom tym wręczyła młodzież Łodzi biało-czerwone wiązanki kwiatów i podarunki, jak np. zrobiony przez młodzież WIFAMY piękny postument z globusem, na którym widnieje znak Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej.

— Wspomnienia tych radosnych spotkań pozostaną w naszej pamięci na całe życie — mówią z głęboką żarliwością delegatki na Zlot z Łodzi Helena Szumska, obciągaczka z ZPB im. Armii Ludowej, Maria Walachiewicz i Anna Folwarczna z Łódzkich Zakładów Papierniczych „Cewka".

Z. N.

Telefonem z Olimpiady

Nowe rekordy w lekkoatletyce

Finał w biegu na 100 m kobiet wygrała Australijka, Jackson.

Wyniki: 1) Jackson (Australia) — 11,5, 2) Hansejager (Afr. Poł.) — 11,8, 3) Strickland (Australia) — 11,9, 4) Cripps (Australia) — 11,9, 5) Sander (Niemcy zach.) — 12,0.

REKORD W RZUCIE DYSKIEM

Wyniki finału rzutu dyskiem mężczyzn: 1) Iness (USA) — 55,03 (rekord olimpijski), 2) Consolini (Włochy) — 53,78, 3) Dillion (USA) — 53,28, 4) Gordien (USA) — 52,66, 5) Klics (Węgry) — 51,13, 6) Grigalka (ZSRR) — 50,71.

WHITFIELD (USA) PONOWNIE MISTRZEM

W finale biegu na 800 m Whitfield (USA) powtórzył swój sukces z poprzednich Igrzysk Olimpijskich, zwyciężając i wyrównując swój rekord olimpijski z 1948 r.

Wyniki finału: 1) Whitfield (USA) — 1.49,2, 2) Wint (Jamajka) — 1.49,4, 3) Ulzheimer (Niemcy zach.) — 1.49,7, 4) Nielsen (Dania) — 1.49,7, 5) Webster (Anglia) — 1.50,2.

CZTERECH ZAWODNIKÓW BIJE REKORD OLIMPIJSKI

W skoku o tyczce czterech zawodników uzyskało wynik lepszy od dotychczasowego rekordu olimpijskiego — 435.

Wyniki finałów:

1) Richards (USA) — 455, 2) Laz (USA) — 450, 3) Lundberg (Szwecja) — 440, 4) Benisienko (ZSRR) — 440.

ANUFRIEW I ZATOPEK W FINALE BIEGU NA 5.000 M

W biegu na 5.000 m rozegrano 3 półfinały. W III półfinale zwyciężył doskonały biegacz ZSRR, *Anufriew* w czasie 14:23,6. Zatopek zajął 3 miejsce w czasie — 14:26.

GRAJ WYELIMINOWANY W BIEGU NA 5.000 M

Na 5.000 m odbyły się trzy półfinały, z kórych do finału kwalifikowało się po 5 zawodników. W II półfinale odpadł Graj (Polska).

MACH, STAWCZYK I BUDZYŃSKI WYELIMINOWANI

W eliminacji na 200 m odbyło się 18 przedbiegów, z których do międzybiegów kwalifikowało się po dwóch zawodników. Mach, Stawczyk i Budzyński w międzybiegach tych odpadli.

Polak Jokiel zdobywa srebrny medal w gimnastyce

W gimnastyce indywidualnej w ćwiczeniach wolnych (układzie obowiązkowym i dowolnym) Polak Jokiel zdobył srebrny medal olimpijski, zajmując drugie miejsce razem z Japończykiem Uesako. Obaj uzyskali po 19,15 pkt. Pierwsze miejsce w tej konkurencji zajął Szwed Thoresson — 19,25 pkt.

W ćwiczeniach na kółkach (układ obowiązkowy i dowolny) trzy medale olimpijskie zdobyli gimnastycy radzieccy w kolejności: 1) Szaginin — 19,75, 2) Czukarin — 19,55, 3) Leonkin — 19,40.

Jugosławia — ZSRR 3:1 (2:1)

Wczoraj powtórzono mecz piłkarski ZSRR — Jugosławia. Pierwsze spotkanie, jak wiadomo, zakończyło się wynikiem remisowym 5:5, wczoraj wygrała Jugosławia 3:1 (2:1).

• • •

W jedynkach Kocerka wszedł do finału.

Do finału weszła również nasza czwórka bez sternika.

Wspaniały sukces gimnastyków radzieckich

Olimpijski turniej gimnastyczny w konkurencji mężczyzn wykazał w całej pełni wspaniałą klasę zawodników Związku Radzieckiego, którzy zwyciężyli na dwóch frontach: w konkurencji drużynowej i indywidualnej. W konkurencji drużynowej ZSRR zajął zdecydowanie pierwsze miejsce przed Szwajcarią, uzyskując nad nią 7,15 pkt. przewagi. Finlandia, która zajęła trzecie miejsce jest gorsza od Związku Radzieckiego o 10,15 pkt.

W konkurencji drużynowej Polska zajęła 13 miejsce.

* * *

We wtorek, w godzinach rannych rozpoczął się turniej gimnastyczny w konkurencji kobiecej. Drużyna polska znajduje się w pierwszej grupie, mając za przeciwników Węgry i Szwecję. Zespół polski walczy w składzie osłabionym, gdyż Reindlowa zachorowała na zapalenie okostnej i nie startuje w turnieju. Po ćwiczeniach obowiązkowych (równoważnia, poręcze, skok przez konia i ćwiczenia wolne) prowadzą Węgry przed Szwecją i Polską. W klasyfikacji indywidualnej na czele znajduje się sześć Węgierek.

Drużynowo: 1) Węgry — 223,10, 2) Szwecja — 212,68, 3) Polska — 209,32.

Polska-Belgia 1 : 0 w hokeju na trawie

We wtorek Polska rozegrała drugi mecz z Belgią, po uwzględnieniu protestu Polski, zwyciężając 1:0 (0:0). Decydująca bramka padła na 3 min. przed końcem spotkania. Piłkę dostał prawy łącznik, M. Małkowiak, który podbiegłszy do linii bramkowej podał do tyłu J. Flinikowi. Flinik strzelił silnie w dolny róg z odległości 5 m.

W środę Polska spotka się ze Szwajcarią. W wypadku zwycięstwa będziemy grali o 5 miejsce ze zwycięzcą meczu Austria — Niemcy zach.

„Ogniwo" — „Unia" 2:1

W dniu wczorajszym w ramach święta PKWN i Zlotu Młodych Przodowników-Budowniczych Polski Ludowej odbyło się szereg imprez sportowych a m. in. finałowe spotkanie w turnieju „piłkarzy" pomiędzy „Ogniwem" a „Unią", akrobatyka na motorze i próba zręczności.

Spotkanie zakończyło się zwycięstwem „Ogniwa" w stosunku 2:1.

Redaguje kolegium Redakcyjne. Redaktor naczelny przyjmuje codziennie w godz. 12—14, sekretarz odpowiedzialny w godz. 10—12. Telefony: centrala telefoniczna 285-00 (łączy ze wszystkimi działami), redaktor naczelny 218-14, sekretarz odpow. 219-05, dział partyjny 216-19, dział korespondentów, listów czytelników i interwencji 219-42, dział miejski i sportowy 260-42, dział ekonomiczny 218-11. Redakcja nocna 156-81. Dział ogłoszeń — Łódź, Piotrkowska 104 a, tel. 111-50 i 114-75. Wydawca: RSW „Prasa". Adres Redakcji: Łódź, Piotrkowska 96 II piętro. Druk. RSW „Prasa", tel. 206-43. Pap. druk. mat. 50 gr. Prenumeratę miesięczną wynoszącą zł 8 — przyjmują urzędy i agencje pocztowe oraz listonosze wiejscy i miejscy. Prenumeratę w kolportażu zakładowym miesięcznie zł 1,80, przyjmuje PPK „Ruch". D-3-11329

KONSTYTUCJA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ



Polska Rzeczpospolita Ludowa jest republiką ludu pracującego.

Polska Rzeczpospolita Ludowa nawiązuje do najszczytniejszych postępowych tradycji Narodu Polskiego i urzeczywistnia idee wyzwoleńcze polskich mas pracujących.

Polski lud pracujący pod przewodem bohaterskiej klasy robotniczej, opierając się na sojuszu robotniczo-chłopskim, walczył dziesiątki lat o wyzwolenie z niewoli narodowej, narzuconej przez pruskich, austriackich i rosyjskich zaborców-kolonizatorów, tak samo jak walczył o zniesienie wyzysku polskich kapitalistów i obszarników.

W okresie okupacji Naród Polski toczył nieustępliwą, bohaterską walkę z krwawym najazdem hitlerowskim. Historyczne zwycięstwo Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich nad faszyzmem wyzwoliło ziemie polskie, umożliwiło polskiemu ludowi pracującemu zdobycie władzy i stworzyło warunki narodowego odrodzenia Polski w nowych, sprawiedliwych granicach. Na wieczne czasy powróciły do Polski Ziemie Odzyskane.

Wcielając w życie wiekopomne wskazania Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 22 lipca 1944 r. i rozwijając jego zasady programowe, władza ludowa — dzięki ofiarnym i twórczym wysiłkom polskiego ludu pracującego, w walce z zaciekłym oporem rozbitków starego ustroju kapitalistyczno-obszarniczego — dokonała wielkich przeobrażeń społecznych. W wyniku rewolucyjnych walk i przemian obalona została władza kapitalistów i obszarników, utrwaliło się państwo demokracji ludowej, kształtuje się i umacnia nowy ustrój społeczny, odpowiadający interesom i dążeniom najszerszych mas ludowych.

Zasady prawne tego ustroju ustanawia Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Podstawę obecnej władzy ludowej w Polsce stanowi sojusz klasy robotniczej z chłopstwem pracującym. W sojuszu tym rola kierownicza należy do klasy robotniczej jako przodującej klasy społeczeństwa, opierającej się na rewolucyjnym dorobku polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego, na historycznych doświadczeniach zwycięskiego budownictwa socjalistycznego w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, pierwszym państwie robotników i chłopów.

Wypełniając wolę Narodu Polskiego i zgodnie ze swym powołaniem — Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej uchwala uroczyście niniejszą Konstytucję jako ustawę zasadniczą, którą Naród Polski i wszystkie organy władzy polskiego ludu pracującego kierować się winny w celu:

umacniania państwa ludowego jako podstawowej siły, zapewniającej najpełniejszy rozkwit Narodu Polskiego, jego niepodległość i suwerenność,

przyśpieszania rozwoju politycznego, gospodarczego i kulturalnego Ojczyzny oraz wzrostu jej sił,

pogłębiania uczuć patriotycznych, jedności i zwartości Narodu Polskiego w walce o dalsze polepszenie stosunków społecznych, o całkowite zniesienie wyzysku człowieka przez człowieka, o urzeczywistnienie wielkich idei socjalizmu,

zacieśniania przyjaźni i współpracy między narodami, opartych na sojuszu i braterstwie, które łączą dziś Naród Polski z miłującymi pokój narodami świata w dążeniu do wspólnego celu: uniemożliwienia agresji i utrwalenia pokoju światowego.

Rozdział 1.

Ustrój polityczny.

Art. 1.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem demokracji ludowej.

2. W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.

Art. 2.

1. Lud pracujący sprawuje władzę państwową przez swych przedstawicieli, wybieranych do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i do rad narodowych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym.

2. Przedstawiciele ludu w Sejmie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w radach narodowych są odpowiedzialni przed swymi wyborcami i mogą być przez nich odwoływani.

Art. 3.

Polska Rzeczpospolita Ludowa:

1) stoi na straży zdobyczy polskiego ludu pracującego miast i wsi, zabezpiecza jego władzę i wolność przed siłami wrogimi ludowi,

2) zapewnia rozwój i nieustanny wzrost sił wytwórczych kraju przez jego uprzemysłowienie, przez likwidację zacofania gospodarczego, technicznego i kulturalnego,

3) organizuje gospodarkę planową, opierając się na przedsiębiorstwach stanowiących własność społeczną,

4) ogranicza, wypiera i likwiduje klasy społeczne, żyjące z wyzysku robotników i chłopów,

5) zabezpiecza stały wzrost dobrobytu, zdrowotności i poziomu kulturalnego mas ludowych,

6) zapewnia wszechstronny rozwój kultury narodowej.

Art. 4.

1. Prawa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są wyrazem interesów i woli ludu pracującego.

2. Ścisłe przestrzeganie praw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest podstawowym obowiązkiem każdego organu państwa i każdego obywatela.

3. Wszystkie organy władzy i administracji państwowej działają na podstawie przepisów prawa.

Art. 5.

Wszystkie organy władzy i administracji państwowej opierają się w swej działalności na świadomym, czynnym współdziałaniu najszerszych mas ludowych i obowiązane są:

1) zdawać narodowi sprawę ze swej działalności,

2) uważnie rozpatrywać i uwzględniać słuszne wnioski, zażalenia i życzenia obywateli w myśl obowiązujących ustaw,

3) wyjaśniać masom pracującym zasadnicze cele i wytyczne polityki władzy ludowej w poszczególnych dziedzinach działalności państwowej, gospodarczej i kulturalnej.

Art. 6.

Siły zbrojne Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stoją na straży suwerenności i niepodległości Narodu Polskiego, jego bezpieczeństwa i pokoju.

Rozdział 2.

Ustrój społeczno-gospodarczy.

Art. 7.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa, opierając się na uspołecznionych środkach produkcji, wymiany, komunikacji i kredytu, rozwija życie gospodarcze i kulturalne kraju na podstawie narodowego planu gospodarczego, w szczególności przez rozbudowę państwowego przemysłu socjalistycznego, rozstrzygającego czynnika w przekształcaniu stosunków społeczno-gospodarczych.

2. Państwo posiada monopol handlu zagranicznego.

3. Zasadniczym celem planowej polityki gospodarczej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest stały rozwój sił wytwórczych kraju, nieustanne podnoszenie poziomu życiowego mas pracujących, umacnianie siły, obronności i niezależności Ojczyzny.

Art. 8.

Mienie ogólnonarodowe: złoża mineralne, wody, lasy państwowe, kopalnie, drogi, transport kolejowy, wodny i powietrzny, środki łączności, banki, państwowe zakłady przemysłowe, państwowe gospodarstwa rolne i państwowe ośrodki maszynowe, państwowe przedsiębiorstwa handlowe, przedsiębiorstwa i urządzenia komunalne — podlega szczególnej trosce i opiece państwa oraz wszystkich obywateli.

Art. 9.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa planowo wzmacnia spójnię gospodarczą między miastem i wsią na podstawie braterskiej współpracy robotników i chłopów.

2. W tym celu Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia nieustanny wzrost produkcji przemysłu państwowego, służącej wszechstronnemu zaspokajaniu potrzeb wytwórczych i konsumcyjnych ludności wiejskiej, jednocześnie planowo wpływając na stały wzrost towarowej produkcji rolniczej, która zaopatruje przemysł w surowce, a ludność miejską w żywność.

Art. 10.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa otacza opieką indywidualne gospodarstwa rolne pracujących chłopów i udziela im pomocy — w celu ochrony przed wyzyskiem kapitalistycznym, zwiększenia produkcji, podwyższenia poziomu rolniczo - technicznego oraz podniesienia ich dobrobytu.

2. Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela szczególnego poparcia i wszechstronnej pomocy powstającym na zasadzie dobrowolności rolniczym spółdzielniom produkcyjnym — jako formom gospodarki zespołowej. Dzięki zastosowaniu metod najbardziej wydajnej wspólnej uprawy i mechanizacji pracy gospodarka zespołowa umożliwia pracującym chłopom osiągnięcie przełomu w produkcji i jest środkiem do całkowitego usunięcia wyzysku na wsi oraz do szybkiego i znacznego podniesienia jej dobrobytu i kultury.

3. Głównymi formami poparcia i pomocy państwa dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych są: państwowe ośrodki maszynowe, dające możność stosowania nowoczesnej techniki, oraz tanie kredyty państwowe.

Art. 11.

Polska Rzeczpospolita Ludowa popiera rozwój różnych form ruchu spółdzielczego w mieście i na wsi oraz udziela mu wszechstronnej pomocy w wypełnianiu jego zadań, a własności spółdzielczej, jako własności społecznej, zapewnia szczególną opiekę i ochronę.

Art. 12.

Polska Rzeczpospolita Ludowa uznaje i ochrania na podstawie obowiązujących ustaw indywidualną własność i prawo dziedziczenia ziemi, budynków i innych środków produkcji należących do chłopów, rzemieślników i chałupników.

Art. 13.

Polska Rzeczpospolita Ludowa poręcza całkowitą ochronę oraz prawo dziedziczenia własności osobistej obywateli.

Art. 14.

1. Praca jest prawem, obowiązkiem i sprawą honoru każdego obywatela. Pracą swoją, przestrzeganiem dyscypliny pracy, współzawodnictwem pracy i doskonaleniem jej metod lud pracujący miast i wsi wzmacnia siłę i potęgę Ojczyzny, podnosi dobrobyt narodu i przyśpiesza całkowite urzeczywistnienie ustroju socjalistycznego.

2. Przodownicy pracy otoczeni są powszechnym szacunkiem narodu.

3. Polska Rzeczpospolita Ludowa coraz pełniej wprowadza w życie zasadę: „od każdego według jego zdolności, każdemu według jego pracy".

Rozdział 3.

Naczelne organy władzy państwowej.

Art. 15.

1. Najwyższym organem władzy państwowej jest Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Sejm jako najwyższy wyraziciel woli ludu pracującego miast i wsi urzeczywistnia suwerenne prawa narodu.

3. Sejm uchwala ustawy oraz sprawuje kontrolę nad działalnością innych organów władzy i administracji państwowej.

Art. 16.

1. Posłów na Sejm wybierają obywatele według okręgów wyborczych w stosunku: jeden poseł na 60.000 mieszkańców.

2. Ważność wyboru posła stwierdza Sejm.

3. Poseł nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karno-sądowej ani aresztowany bez zgody Sejmu, a w okresie kiedy Sejm nie obraduje — bez zgody Rady Państwa.

Art. 17.

1. Sejm obraduje na sesjach. Sesje Sejmu zwołuje Rada Państwa co najmniej dwa razy do roku. Rada Państwa obowiązana jest zwołać sesję również na pisemny wniosek jednej trzeciej ogólnej liczby posłów.

2. Pierwsza sesja nowoobranego Sejmu powinna być zwołana w ciągu miesiąca od dnia wyborów.

Art. 18.

1. Sejm wybiera ze swego grona Marszałka, wicemarszałków i komisje.

2. Marszałek lub w jego zastępstwie wicemarszałek kieruje obradami i czuwa nad tokiem prac Sejmu.

3. Obrady Sejmu są jawne. Sejm może uchwalić tajność obrad, jeżeli wymaga tego dobro państwa.

4. Porządek prac Sejmu, rodzaj i liczbę komisji określa regulamin uchwalony przez Sejm.

Art. 19.

1. Sejm uchwala narodowe plany gospodarcze na okresy kilkuletnie.

2. Sejm uchwala corocznie budżet państwa.

Art. 20.

1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje Radzie Państwa, Rządowi i posłom.

2. Ustawy uchwalone przez Sejm podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

Art. 21.

Sejm może powołać komisję dla zbadania określonej sprawy. Uprawnienia i tryb działania komisji ustala Sejm.

Art. 22.

Prezes Rady Ministrów lub poszczególni ministrowie obowiązani są do udzielenia w ciągu siedmiu dni odpowiedzi na interpelację posła.

Art. 23.

1. Sejm jest wybierany na okres lat czterech.

2. Wybory do Sejmu zarządza Rada Państwa nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji Sejmu, wyznaczając datę wyborów na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu dwóch miesięcy po upływie kadencji Sejmu.

Art. 24.

1. Sejm wybiera ze swego grona na pierwszym posiedzeniu Radę Państwa w składzie:
Przewodniczący Rady Państwa,
czterech zastępców Przewodniczącego,
Sekretarz Rady Państwa,
dziewięciu członków.

2. Marszałek Sejmu i wicemarszałkowie mogą być wybrani do Rady Państwa jako zastępcy Przewodniczącego lub członkowie.

3. Po upływie kadencji Sejmu Rada Państwa działa aż do wyboru Rady Państwa przez nowoobrany Sejm.

Art. 25.

1. Rada Państwa:

1) zarządza wybory do Sejmu,

2) zwołuje sesje Sejmu,

3) ustala powszechnie obowiązującą wykładnię ustaw,

4) wydaje dekrety z mocą ustawy,

5) mianuje i odwołuje pełnomocnych przedstawicieli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w innych państwach,

6) przyjmuje listy uwierzytelniające i odwołujące akredytowanych przy Radzie Państwa przedstawicieli dyplomatycznych innych państw,

7) ratyfikuje i wypowiada umowy międzynarodowe,

8) obsadza stanowiska cywilne i wojskowe, przewidziane ustawami,

9) nadaje ordery, odznaczenia i tytuły honorowe,

10) stosuje prawo łaski,

11) wykonuje inne funkcje, przewidziane dla Rady Państwa w Konstytucji lub przekazane jej przez ustawy.

2. Rada Państwa podlega w całej swojej działalności Sejmowi.

3. Rada Państwa działa na zasadzie kolegialności.

4. Radę Państwa reprezentuje Przewodniczący lub jego zastępca.

Art. 26.

1. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa wydaje dekrety z mocą ustawy. Rada Państwa przedstawia dekrety Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

2. Dekrety wydane przez Radę Państwa podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie dekretu w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

Art. 27.

Rada Państwa sprawuje zwierzchni nadzór nad radami narodowymi. Szczegółowe uprawnienia Rady Państwa w tej dziedzinie określa ustawa.

Art. 28.

1. Postanowienie o stanie wojny może być powzięte jedynie w razie dokonania zbrojnego napadu na Polską Rzeczpospolitę Ludową albo gdy z umów międzynarodowych wynika konieczność wspólnej obrony przeciwko agresji. Postanowienie takie uchwala Sejm, a gdy Sejm nie obraduje — Rada Państwa.

2. Rada Państwa może wprowadzić stan wojenny na części lub na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jeżeli wymaga tego wzgląd na obronność lub bezpieczeństwo państwa. Z tych samych powodów Rada Państwa może ogłosić częściową lub powszechną mobilizację.

Rozdział 4.

Naczelne organy administracji państwowej.

Art. 29.

1. Sejm powołuje i odwołuje Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Radę Ministrów lub poszczególnych jej członków.

2. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa na wniosek Prezesa Rady Ministrów powołuje i odwołuje członków Rady Ministrów. Rada Państwa przedstawia swoją uchwałę Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

Art. 30.

1. Rada Ministrów jest naczelnym wykonawczym i zarządzającym organem władzy państwowej.

2. Rada Ministrów odpowiada i zdaje sprawę ze swojej działalności przed Sejmem, a gdy Sejm nie obraduje — przed Radą Państwa.

Art. 31.

W skład Rady Ministrów wchodzą:

Prezes Rady Ministrów jako jej przewodniczący,

wiceprezesi Rady Ministrów,

ministrowie,

przewodniczący określonych w ustawie komisji i komitetów sprawujących funkcje naczelnych organów administracji państwowej.

Art. 32.

Rada Ministrów:

1) koordynuje działalność ministerstw i innych podległych sobie organów oraz nadaje kierunek ich pracy,

2) uchwala corocznie i przedstawia Sejmowi projekt budżetu państwa, uchwala i przedstawia Sejmowi projekt narodowego planu gospodarczego na okres kilkuletni,

3) uchwala roczne narodowe plany gospodarcze,

4) zapewnia wykonanie ustaw,

5) czuwa nad wykonaniem narodowego planu gospodarczego i budżetu państwa,

6) przedstawia Sejmowi corocznie sprawozdanie z wykonania budżetu państwa,

7) zapewnia ochronę porządku publicznego, interesów państwa i praw obywateli,

8) na podstawie ustaw i w celu ich wykonania wydaje rozporządzenia, podejmuje uchwały oraz czuwa nad ich wykonaniem,

9) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami,

10) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności kraju i organizacji sił zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz określa corocznie kontyngent obywateli powoływanych do czynnej służby wojskowej,

11) kieruje pracą prezydiów rad narodowych.

Art. 33.

1. Ministrowie kierują określonymi działami administracji państwowej. Zakres działania ministrów określają ustawy.

2. Ministrowie wydają na podstawie ustaw i w celu ich wykonania rozporządzenia i zarządzenia.

3. Rada Ministrów może uchylić rozporządzenie lub zarządzenie wydane przez ministra.

Rozdział 5.

Terenowe organy władzy państwowej.

Art. 34.

1. Organami władzy państwowej w gminach, miastach, dzielnicach większych miast, powiatach i województwach są rady narodowe.

2. Rady narodowe wybierane są przez ludność na okres lat trzech.

Art. 35.

Rady narodowe wyrażają wolę ludu pracującego oraz rozwijają jego inicjatywę twórczą i aktywność w celu pomnażania sił, dobrobytu i kultury narodu.

Art. 36.

Rady narodowe umacniają więź władzy państwowej z ludem pracującym miast i wsi, przyciągając coraz szersze rzesze ludzi pracy do udziału w rządzeniu państwem.

Art. 37.

Rady narodowe kierują w swoim zakresie działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną, wiążąc potrzeby terenu z zadaniami ogólnopaństwowymi.

Art. 38.

Rady narodowe troszczą się stale o codzienne potrzeby i interesy ludności, zwalczają wszelkie przejawy samowoli i biurokratycznego stosunku do obywatela, sprawują i rozwijają kontrolę społeczną działalności urzędów, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji.

Art. 39.

Rady narodowe dbają o utrzymanie porządku publicznego i czuwają nad przestrzeganiem praworządności ludowej, ochraniają własność społeczną, zabezpieczają prawa obywateli, współdziałają w umacnianiu obronności i bezpieczeństwa państwa.

Art. 40.

Rady narodowe wykorzystują wszelkie zasoby i możliwości terenu dla jego wszechstronnego rozwoju gospodarczego i kulturalnego, dla coraz lepszego zaspokajania potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia i usług oraz dla rozbudowy instytucji i urządzeń komunalnych, oświatowych, kulturalnych, sanitarnych i sportowych.

Art. 41.

Rady narodowe uchwalają terenowe plany gospodarcze oraz budżety terenowe.

Art. 42.

1. Rady narodowe obradują na sesjach.

2. Organami wykonawczymi i zarządzającymi rad narodowych są wybierane przez nie prezydia.

3. Prezydium rady narodowej podlega radzie narodowej, która je wybrała, oraz prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

Art. 43.

Rady narodowe powołują komisje dla poszczególnych dziedzin swojej działalności. Komisje rad narodowych utrzymują stałą i ścisłą więź z ludnością, mobilizują ją do współudziału w realizacji zadań rady, wykonują z ramienia rady kontrolę społeczną oraz występują z inicjatywą wobec rady i jej organów.

Art. 44.

1. Rada narodowa uchyla uchwałę rady niższego stopnia lub jej prezydium, jeżeli uchwała jest sprzeczna z prawem lub niezgodna z zasadniczą linią polityki państwa.

2. Prezydium rady narodowej może zawiesić wykonanie uchwały rady narodowej niższego stopnia i przedstawić sprawę do rozstrzygnięcia na najbliższym posiedzeniu swojej rady narodowej.

Art. 45.

Szczegółowy skład oraz zakres i tryb działalności rad narodowych i ich organów określa ustawa.

Rozdział 6.

Sąd i prokuratura.

Art. 46.

1. Wymiar sprawiedliwości w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej sprawują: Sąd Najwyższy, sądy wojewódzkie, sądy powiatowe i sądy szczególne.

2. Ustrój, właściwość oraz postępowanie sądów określają ustawy.

Art. 47.

Sądy wydają wyroki w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 48.

Sądy stoją na straży ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ochraniają zdobycze polskiego ludu pracującego, strzegą praworządności ludowej, własności społecznej i praw obywateli, karzą przestępców.

Art. 49.

Rozpoznawanie i rozstrzyganie spraw w sądach odbywa się z udziałem ławników ludowych, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie.

Art. 50.

1. Sędziowie i ławnicy ludowi są wybierani.

2. Tryb wyboru oraz kadencję sędziów i ławników sądów wojewódzkich i powiatowych określa ustawa.

3. Tryb powoływania sędziów sądów szczególnych określa ustawa.

Art. 51.

1. Sąd Najwyższy jest naczelnym organem sądowym i sprawuje nadzór nad działalnością wszystkich innych sądów w zakresie orzekania.

2. Tryb wykonywania nadzoru przez Sąd Najwyższy określa ustawa.

3. Sąd Najwyższy wybiera Rada Państwa na okres lat pięciu.

Art. 52.

Sędziowie są niezawiśli i podlegają tylko ustawom.

Art. 53.

1. Rozpoznawanie spraw przed wszystkimi sądami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej odbywa się jawnie. Ustawa może określić wyjątki od tej zasady.

2. Oskarżonemu poręcza się prawo do obrony. Oskarżony może mieć obrońcę z wyboru lub z urzędu.

Art. 54.

1. Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej strzeże praworządności ludowej, czuwa nad ochroną własności społecznej, zabezpiecza poszanowanie praw obywateli.

2. Prokurator Generalny czuwa w szczególności nad ściganiem przestępstw godzących w ustrój, bezpieczeństwo i niezawisłość Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Zakres i tryb działania Prokuratora Generalnego określa ustawa.

Art. 55.

1. Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej powołuje i odwołuje Rada Państwa.

2. Tryb powoływania i odwoływania prokuratorów podległych Prokuratorowi Generalnemu jak również zasady organizacji i postępowania organów prokuratury określa ustawa.

3. Prokurator Generalny zdaje sprawę Radzie Państwa z działalności prokuratury.

Art. 56.

Organy prokuratury podlegają Prokuratorowi Generalnemu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w sprawowaniu swych funkcji są niezależne od organów terenowych.

Rozdział 7.

Podstawowe prawa i obowiązki obywateli.

Art. 57.

Polska Rzeczpospolita Ludowa, utrwalając i pomnażając zdobycze ludu pracującego, umacnia i rozszerza prawa i wolności obywateli.

Art. 58.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do pracy, to znaczy prawo do zatrudnienia za wynagrodzeniem według ilości i jakości pracy.

2. Prawo do pracy zapewniają: społeczna własność podstawowych środków produkcji, rozwój na wsi ustroju społeczno-spółdzielczego, wolnego od wyzysku, planowy wzrost sił wytwórczych, usunięcie źródeł kryzysów ekonomicznych, likwidacja bezrobocia.

Art. 59.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do wypoczynku.

2. Prawo do wypoczynku zapewniają robotnikom i pracownikom umysłowym: ustawowe skrócenie czasu pracy przez urzeczywistnienie ośmiogodzinnego dnia pracy oraz krótszego czasu pracy w przypadkach przewidzianych ustawami, ustawowo określone dni wolne od pracy, coroczne płatne urlopy.

3. Organizacja wczasów, rozwój turystyki, uzdrowisk, urządzeń sportowych, domów kultury, klubów, świetlic, parków i innych urządzeń wypoczynkowych stwarzają możliwości zdrowego i kulturalnego wypoczynku dla coraz szerszych rzesz ludu pracującego miast i wsi.

Art. 60.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do ochrony zdrowia oraz do pomocy w razie choroby lub niezdolności do pracy.

2. Coraz szerszemu urzeczywistnianiu tego prawa służą:

1) rozwój ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników umysłowych na wypadek choroby, starości i niezdolności do pracy oraz rozbudowa różnych form pomocy społecznej,

2) rozwój organizowanej przez państwo ochrony zdrowia ludności, rozbudowa urządzeń sanitarnych i podnoszenie stanu zdrowotnego miast i wsi, stałe polepszanie warunków bezpieczeństwa, ochrony i higieny pracy, szeroka akcja zapobiegania chorobom i ich zwalczania, coraz szersze udostępnianie bezpłatnej pomocy lekarskiej, rozbudowa szpitali, sanatoriów, ambulatoriów, wiejskich ośrodków zdrowia, opieka nad inwalidami.

Art. 61.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do nauki.

2. Prawo do nauki zapewniają w coraz szerszym zakresie:

1) powszechne, bezpłatne i obowiązkowe szkoły podstawowe,

2) stała rozbudowa szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zawodowego oraz szkolnictwa wyższego,

3) pomoc państwa w podnoszeniu kwalifikacji obywateli zatrudnionych w zakładach przemysłowych i innych ośrodkach pracy w mieście i na wsi,

4) system stypendiów państwowych, rozbudowa burs, internatów i domów akademickich oraz innych form pomocy materialnej dla dzieci robotników, pracujących chłopów i inteligencji.

Art. 62.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do korzystania ze zdobyczy kultury i do twórczego udziału w rozwoju kultury narodowej.

2. Prawo to zapewniają coraz szerzej: rozwój i udostępnienie ludowi pracującemu miast i wsi bibliotek, książek, prasy, radia, kin, teatrów, muzeów i wystaw, domów kultury, klubów, świetlic, wszechstronne popieranie i pobudzanie twórczości kulturalnej mas ludowych i rozwoju talentów twórczych.

Art. 63.

Polska Rzeczpospolita Ludowa dba o wszechstronny rozwój nauki, opartej na dorobku przodującej myśli ludzkiej i postępowej myśli polskiej — nauki w służbie narodu.

Art. 64.

Polska Rzeczpospolita Ludowa troszczy się o rozwój literatury i sztuki, wyrażających potrzeby i dążenia narodu, odpowiadających najlepszym postępowym tradycjom twórczości polskiej.

Art. 65.

Polska Rzeczpospolita Ludowa szczególną opieką otacza inteligencję twórczą — pracowników nauki, oświaty, literatury i sztuki oraz pionierów postępu technicznego, racjonalizatorów i wynalazców.

Art. 66.

1. Kobieta w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ma równe z mężczyzną prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego.

2. Gwarancję równouprawnienia kobiety stanowią:

1) równe z mężczyzną prawo do pracy i wynagrodzenia według zasady „równa płaca za równą pracę", prawo do wypoczynku, do ubezpieczenia społecznego, do nauki, do godności i odznaczeń, do zajmowania stanowisk publicznych,

2) opieka nad matką i dzieckiem, ochrona kobiety ciężarnej, płatny urlop w okresie przed porodem i po porodzie, rozbudowa sieci zakładów położniczych, żłobków i przedszkoli, rozwój sieci zakładów usługowych i żywienia zbiorowego.

Art. 67.

1. Małżeństwo i rodzina znajdują się pod opieką i ochroną Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Rodziny o licznym potomstwie państwo otacza szczególną troską.

2. Urodzenie poza małżeństwem nie uszczupla praw dziecka.

Art. 68.

Polska Rzeczpospolita Ludowa otacza szczególnie troskliwą opieką wychowanie młodzieży i zapewnia jej najszersze możliwości rozwoju.

Art. 69.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niezależnie od narodowości, rasy i wyznania mają równe prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Naruszenie tej zasady przez jakiekolwiek bezpośrednie lub pośrednie uprzywilejowanie albo ograniczenie w prawach ze względu na narodowość, rasę czy wyznanie podlega karze.

2. Szerzenie nienawiści lub pogardy, wywoływanie waśni albo poniżanie człowieka ze względu na różnice narodowości, rasy czy wyznania, jest zakazane.

Art. 70.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność sumienia i wyznania. Kościół i inne związki wyznaniowe mogą swobodnie wypełniać swoje funkcje religijne. Nie wolno zmuszać obywateli do niebrania udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych. Nie wolno też nikogo zmuszać do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych.

2. Kościół jest oddzielony od państwa. Zasady stosunku państwa do kościoła oraz sytuację prawną i majątkową związków wyznaniowych określają ustawy.

3. Nadużywanie wolności sumienia i wyznania dla celów godzących w interesy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest karane.

Art. 71.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność słowa, druku, zgromadzeń i wieców, pochodów i manifestacji.

2. Urzeczywistnieniu tej wolności służy oddanie do użytku ludu pracującego i jego organizacji drukarni, zasobów papieru, gmachów publicznych i sal, środków łączności, radia oraz innych niezbędnych środków materialnych.

Art. 72.

1. W celu rozwoju aktywności politycznej, społecznej, gospodarczej i kulturalnej ludu pracującego miast i wsi Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom prawo zrzeszania się.

2. Organizacje polityczne, związki zawodowe, zrzeszenia pracujących chłopów, zrzeszenia spółdzielcze, organizacje młodzieżowe, kobiece, sportowe i obronne, stowarzyszenia kulturalne, techniczne i naukowe, jak również inne organizacje społeczne ludu pracującego — skupiają obywateli dla czynnego udziału w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym.

3. Tworzenie zrzeszeń i udział w zrzeszeniach, których cel lub działalność godzą w ustrój polityczny i społeczny albo w porządek prawny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jest zakazane.

Art. 73.

1. Obywatele mają prawo zwracania się do wszystkich organów państwa ze skargami i zażaleniami.

2. Skargi i zażalenia obywateli powinny być rozpatrywane i załatwiane szybko i sprawiedliwie. Winni przewlekania albo przejawiający bezduszny i biurokratyczny stosunek do skarg i zażaleń obywateli pociągani będą do odpowiedzialności.

Art. 74.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom nietykalność osobistą. Pozbawienie obywatela wolności może nastąpić tylko w przypadkach, określonych ustawą. Zatrzymany powinien być zwolniony, jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie doręczono mu postanowienia sądu lub prokuratora o aresztowaniu.

2. Ustawa ochrania nienaruszalność mieszkań i tajemnicę korespondencji. Przeprowadzenie rewizji domowej dopuszczalne jest jedynie w przypadkach, określonych ustawą.

3. Przepadek mienia może nastąpić jedynie w przypadkach przewidzianych ustawą, na podstawie prawomocnego orzeczenia.

Art. 75.

Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela azylu obywatelom państw obcych, prześladowanym za obronę interesów mas pracujących, walkę o postęp społeczny, działalność w obronie pokoju, walkę narodowo - wyzwoleńczą lub działalność naukową.

Art. 76.

Obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest obowiązany przestrzegać przepisów Konstytucji i ustaw oraz socjalistycznej dyscypliny pracy, szanować zasady współżycia społecznego, wypełniać sumiennie obowiązki wobec państwa.

Art. 77.

1. Każdy obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obowiązany jest strzec własności społecznej i umacniać ją jako niewzruszoną podstawę rozwoju państwa, źródło bogactwa i siły Ojczyzny.

2. Osoby, które dopuszczają się sabotażu, dywersji, szkodnictwa lub innych zamachów na własność społeczną karane są z całą surowością prawa.

Art. 78.

1. Obrona Ojczyzny jest najświętszym obowiązkiem każdego obywatela.

2. Służba wojskowa jest zaszczytnym obowiązkiem patriotycznym obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 79.

1. Czujność wobec wrogów narodu oraz pilne strzeżenie tajemnicy państwowej jest obowiązkiem każdego obywatela Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Zdrada Ojczyzny: szpiegostwo, osłabianie sił zbrojnych, przejście na stronę wroga — karana jest z całą surowością prawa jako najcięższa zbrodnia.

Rozdział 8.

Zasady prawa wyborczego.

Art. 80.

Wybory do Sejmu oraz do rad narodowych są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 81.

Prawo wybierania ma każdy obywatel, który ukończył lat 18, bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas zamieszkiwania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

Art. 82.

Każdy obywatel może być wybrany do rady narodowej po ukończeniu lat 18, do Sejmu zaś — po ukończeniu lat 21.

Art. 83.

Kobiety mają wszystkie prawa wyborcze na równi z mężczyznami.

Art. 84.

Wojskowi mają wszystkie prawa wyborcze na równi z osobami cywilnymi.

Art. 85.

Prawa wyborcze nie przysługują osobom chorym umysłowo oraz osobom, które orzeczeniem sądowym zostały pozbawione praw publicznych.

Art. 86.

Kandydatów na posłów i członków rad narodowych zgłaszają organizacje polityczne i społeczne, zrzeszające obywateli w miastach i wsiach.

Art. 87.

Poseł i członek rady narodowej powinni zdawać sprawę wyborcom ze swojej pracy i z działalności organu, do którego zostali wybrani.

Art. 88.

Sposób zgłaszania kandydatur i przeprowadzania wyborów oraz tryb odwoływania posłów i członków rad narodowych określa ustawa.

Rozdział 9.

Godło, barwy i stolica Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 89.

1. Godłem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest wizerunek orła białego w czerwonym polu.

2. Barwami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są kolory biały i czerwony.

3. Szczegóły określa ustawa.

Art. 90.

Stolicą Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest miasto bohaterskich tradycji Narodu Polskiego — Warszawa.

Rozdział 10.

Zmiana Konstytucji.

Art. 91.

Zmiana Konstytucji może nastąpić tylko w drodze ustawy, uchwalonej przez Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej większością co najmniej dwu trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

